

Četvrtak, 3. april 2003.
Svedok Nojko Marinović
Statusna konferencija
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.04h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Izvolite gospodine Najs (Nice).

TUŽILAC NAJS: General Nojko Marinović je na raspolaganju za unakrsno ispitivanje putem video linka. On se sada nalazi u studiju u Dubrovniku. Imamo nekoliko administrativnih pitanja pre nego što svedok položi zakletvu, ako mi dozvolite. On je zamolio predstavnika Sekretarijata (Registry) da mu se dozvoli da sa njim u video prostoriji bude i pomoćni prevodilac Talida Cvicdić. Ona je pomoćni prevodilac Međunarodnog suda i svedok želi da, koliko sam ja razumeo, ona bude uz njega tokom svedočenja kako bi, ukoliko se za to ukaže potreba, on mogao direktno da komunicira sa predstavnicima Sekretarijata. Nadam se da je to u redu i da ćete dati dozvolu.

SUDIJA MEJ: To je u redu.

TUŽILAC NAJS: U video prostoriji u Dubrovniku imamo iste karte koje se nalaze i ovde u sudnici, pošto bi inače bilo teško da preko video linka vidite karte u Dubrovniku. Takođe mi je rečeno da general pred sobom ima primerak svoje izjave zajedno sa nekom rukom pisanim beleškama koje je on sastavio posle sastavljanja te izjave.

SUDIJA MEJ: U redu. Neka sada svedok pročita svečanu izjavu.

SVEDOK MARINOVIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cjelu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Hvala vam, sada možete da sednete, generale. Gospodine Najs, moram da kažem da mi imamo izjavu ovog svedoka koja je, naravno, već uvrštena u dokazni materijal. Nema potrebe da pokrivete taj materijal putem vaših pitanja, mi smo to već sve pročitali. Ne znam koliko će dugo svedok moći da svedoči. Nama je ranije bilo rečeno da to mora da se ograniči na jedan sat. Molim vas da to imate na umu kada mu budete postavljali pitanja.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS: Ja ću da postavim svega nekoliko pitanja. Časni Sude, dokazni predmet 374, to je izjava svedoka, takođe sadrži i kartu, a to je velika karta na koju se on poziva na strani 18 iste izjave i takođe legenda te karte koju ćemo uskoro da vidimo. Tu se, takođe, spominje i neka manja karta.

SUDIJA MEJ: Tako je.

TUŽILAC NAJS: Pre nego što postavim pitanja generalu, zamoliću sudskog poslužitelja da nam prvo pokaže nešto na toj prvoj, manjoj karti Dubrovnika i zamoliću video tehničare da to adekvatno kadriraju. Prvo ćemo da se osvrnemo na ovu gornju kartu.

SUDIJA MEJ: Ima puno smetnji na vezi. Možda možemo da vidimo kako to može da se reguliše, ali, dok se to ne reguliše, molim sve prisutne da govore malo glasnije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, ovde na ovoj karti koju sada pokazuje sudski poslužitelj, na toj karti Žarkovica je nepravilno označena, ona je mnogo više na desno na karti nego što je označeno na karti. Tu je došlo do neke greške. A sada da pogledamo ovu drugu, veću kartu koju svedok spominje na strani 18. Ja ću prvo svedoku da postavim nekoliko pitanja o tome. Generale, molim vas vaše puno ime i prezime?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Nojko Marinović.

SUDIJA KVON: Prešao sam na BHS kanal i ništa ne čujem.

TUŽILAC NAJS: Ja slušam engleski kanal i čuo sam njegov odgovor.

SUDIJA KVON: Gospodine Tapušковиću, jeste vi nešto čuli?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Ne, ništa, časne sudije.

SUDIJA MEJ: Možda treba da se prebacite na drugi kanal, koji se nalazi na vašem stolu.

SUDIJA KVON: Gospodine Miloševiću, da li vi čujete svedoka? Vrlo je bitno da ga vi čujete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne čujem ništa, kao što je, inače, rekao gospodin Tapušковиć. Nema mikrofona.

SUDIJA MEJ: Mi vas, takođe, ne čujemo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Maj (May), mikrofona nije uključen. Dobro bi bilo da kažete svedoku da sedne. Čuo sam da je bolestan. Verovatno on misli da treba da stoji, pošto stoji sve vreme.

SUDIJA MEJ: Da?

sekretar: Svedok sedi, časni Sude.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, moguće da postoji neko drugo dugme koje treba da pritisnete.

sekretar: Ima jedno malo dugme za svedoke koji ne svedoče iz sudnice i to treba da pritisnete da biste čuli svedoka na BHS-u.

TUŽILAC NAJS: Optuženi mora da koristi slušalice kako bi čuo svedoka na BHS-u.

SUDIJA MEJ: Moraćete da stavite slušalice. Idemo dalje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Generale, da li ste vi dali izjavu istražiteljima i radnicima Tužilaštva, 2, 3, 4, 6. i 7. avgusta 2000. godine?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste nedavno ponovo pregledali tu izjavu?
SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je uneta jedna ispravka na kartu koja je priložena uz izjavu? Da li je uneta jedna ispravka na kartu koja se spominje na strani 18 vaše izjave? I molim sada sudskog poslužitelja da nam na ovoj karti ovde to pokaže, a da vi to pokažete na karti koja se nalazi na zidu pored vas. Kažite nam molim vas da li se ova ispravka odnosi na dopunske snage koje ste vi propustili da označite na karti kada ste prvi put unosili oznake na kartu? Časni Sude, sudski poslužitelj će sada da pokaže to mesto na karti gde se nalazi jedna zelena oznaka, a molim da svedok pogleda na svoju kartu koja, takođe, ima na tom istom mestu tu zelenu oznaku. Generale, molim vas da nam kažete da li se sećate, kada ste pregledali kartu, da je tamo bilo mesto koje je označeno zelenom bojom i pokazivalo dopunske snage JNA, to jest 521. PMP jedinicu?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da. Propustio sam prvotno...

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časne sudije, ja apsolutno ništa ne čujem šta govori gospodin Marinović.

SUDIJA MEJ: Molim sudskog poslužitelja da uključi mikrofon gospodinu Tapušковиću. Dobro, možemo da nastavimo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da se pred sudijama nalazi kratak rezime i ja ću tražiti da general odgovori samo na jedno pitanje koje se tiče tabele koja se vidi na prvoj strani rezimea i tu se pri dnu spominje ono šta se nalazi na strani 18 izjave. Generale, molim vas da pogledate na kartu koja se nalazi na zidu sa vaše leve strane i da nam objasnite kako vi vidite kampanju Jugoslovenske armije koja se odvijala u Dubrovniku, Dalmaciji i dalje prema severu. Molim vas da na to slobodno potrošite onoliko vremena koliko vam je potrebno da biste nam to objasnili.

SUDIJA MEJ: Hajde da probamo, gospodine Tapušковиću, da saslušamo ovog svedoka. Žao mi je što ga vi ne čujete, ali gospodin Kej (Kay) može da ga čuje na engleskom i on može da pravi beleške. Mi moramo da saslušamo ovog svedoka, jer je on bolestan i dugo je čekao da svedoči.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Znam, ali kad budem morao ja da postavljam pitanja, tu će nastati problemi, a pogotovu kada bude gospodin Milošević morao da postavlja pitanja. U tome je problem. Ja ne znam...

SUDIJA MEJ: On sluša, on sluša. On, izgleda, nema nikakvih problema. Izgleda da se samo na vašem aparatu ne čuje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Ne čuje ni gospodin Milošević, o tome je reč.

TUŽILAC NAJS: Samo da vidimo, časni Sude, da li radi aparat na mom stolu i, ukoliko radi, neka gospodin Tapušković dođe ovde i sedne pored mene.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Ono šta mi ovde čujemo, je BHS kanal ovde u sudnici, ali mi ne čujemo original onoga šta govori svedok.

SUDIJA MEJ: U redu. Onda prekidamo raspravu dok se ovo ne reguliše.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najš. Izgleda da sada sve radi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Generale, molim vas da uzmete pokazivač i da na karti, sa leve strane, pokažete i ispričate vrlo kratko, minut ili dva, kako vi shvatate da je tekla kampanja?

SUDIJA MEJ: Probajte ponovo gospodine Najš.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Generale, da li me čujete?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Sada da.

prevodioci: Izvinjavamo se, ali bilo je nejasno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Generale, da li me čujete?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Sada da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Generale, imamo problema sa vezom i zato je možda dobro da relativno sporo govorite. Molim vas, dakle, da vašim

pokazivačem na karti koja se nalazi na zidu sa vaše leve strane u minut ili dva kratko opišete kampanju JNA, onako kako ste je vi shvatili?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Gospodine tužitelju, za izvršenje agresije na Hrvatski jug, vojni vrh je formirao operativnu grupaciju pod nazivljem Jugoistočna Hercegovina. Sastav Hercegovačkog korpusa su činile: 472. motorizirana brigada iz Trebinja, 10. motorizirana brigada iz Mostara i Brdska brigada iz Nikšića. Vojno pomorski sektor Boka su činile: 521. puk mornarice, 51. vod mornaričke pešadije, Ratna mornarica, topnički divizion iz Beograda...

SUDIJA MEJ: Stavite slušalice, možda ćete bolje da čujete.

SVEDOK MARINOVIĆ: Zrakoplovstvo...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mnogo je jača buka nego njegov glas.

SUDIJA MEJ: Gospodine Najs, čini mi se da ovo nije baš uspješan eksperiment.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Meni je, naravno, žao što oprema ne radi onako dobro kao što bi možda mogla. Možda će optuženi da čuje bolje ako bude slušao na BHS kanalu.

SUDIJA MEJ: Vrlo su jake smetnje na kanalu. To čak čujemo i mi, a ne slušamo kanal na BHS-u.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Generale, nastavite, molim vas. Generale, možete, znači, da nastavite. Znači došli ste do 51. voda mornaričke pešadije i tu smo stali.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Brodovi ratne mornarice iz Vojno-pomorskog sektora "Boka" i zrakoplovstvo sa aerodroma Mostar, Podgorica i Tivat. Zamisao je bila da se osloni na istočnu Hercegovinu i prostor jugozapadne Crne Gore, isto napadati u više smjerova, uz potporu ratne mornarice i zrakoplovstva, što prije izbiti u dolinu reke Neretve gdje izvršiti spajanje sa 10. brigadom iz Mostara, pregrupirati snage i produžiti operaciju u smjeru Sinja, gdje se spojiti sa snagama Kninskog korpusa. U daljnjem... zajedničkim djelovanjem izvršiti strateški cilj izbijanjem na zamišljenu liniju Virovitica - Karlovac - Karlobag. Vrijeme trajanja: prva

etapa operacije-dolina Neretve - sedam dana, druga etapa: spajanje sa Kninskim korpusom - 15 dana. Realizacija strateške zadaće: izbijanje na zamišljenu crtu Virovitica - Karlovac - Karlobag... razvojem događaja. Posebna djelovanja...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam, generale. Mislim da je to dovoljno detalja o toj temi, hvala. Još jedno pitanje za vas koje se odnosi na dve fotografije. Zamoliću sudskog poslužitelja da ih stavi na grafoskop i mislim da ćete moći da ih vidite. Časni Sude, ove fotografije još nismo umnožili i to ćemo da uradimo u toku današnjeg dana, ali želeo bih da ih prvo svedok identifikuje. Moramo da stavimo kartu Dubrovnika. Da li vidite fotografije na vašem grafoskopu, generale?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ovo je pogled sa Žarkovice, jedno 30 metara zapadnije od Žarkovice, na obroncima Žarkovice.

TUŽILAC NAJS: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, stalno čujem ovu buku i smetnje na vezama i glas je prilično nerazumljiv, gospodina Marinovića. Mogu li ja da dobijem na kanalu engleski prevod, onaj koji i vi čujete, ili treba da pratim preko monitora?

SUDIJA MEJ: Mi smo na kanalu 4.

prevodioci: Na kanalu za francuski, kanal 4, se takođe čuje samo buka

SUDIJA MEJ: Gospodine Najs, prevodioci imaju problema, optuženi ima problema, a i mi imamo poteškoća. Moramo, naravno, da kažem da ovo nije greška svedoka što smo se ponovo našli u ovakvoj situaciji, međutim, ne možemo ovako dalje da radimo, budući da je kvalitet zvuka izuzetno loš. Suđenje ne može da se nastavi na ovakav način. Sada ćemo ponovo da napravimo kratku pauzu od pet minuta da bismo videli da li će nešto da se poboljša. Ako ne, razmotrićemo da li ima smisla ovako dalje da radimo, ili ne. Mislim da nema smisla da o tome dalje raspravljamo. Da vidimo da li nešto može da se učini u narednih pet minuta.

SVEDOK MARINOVIĆ: Ja idem ća.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Hajde da pokušamo ponovo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim, dakle, da prvo pogledamo fotografije koje se nalaze na grafoskopu. Generale, već ste nam rekli šta predstavlja donja fotografija, odnosno, gde je snimljena. Recite nam da li znate šta predstavlja gornja slika? Ovo kamenje na slici?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Donja slika je zapadno od tvrđave Žarkovica, nekoliko desetaka metara. Gornja slika je zapadno od objekta Srđ, odnosno, istočno, zapadno od...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu, u redu, bolje da povučemo gornju fotografiju. Zadržaćemo se u spisu samo na donjoj fotografiju. Svedok nije imao mogućnost da pre svedočenja vidi ove fotografije. Pretresno veće, dakle, dobro može da vidi da se sa Žarkovice dobro vidi grad i da postoji direktna vizuelna veza sa glavnom ulicom u starom gradu, Stradunom.

SUDIJA MEJ: Molim da se ovoj fotografiji da broj.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva 417.

TUŽILAC NAJS: U redu. To su sva pitanja koja sam imao za ovog svedoka. Želeo bih da obavestim Pretresno veće da postoje slične amaterske fotografije Srđa, ukoliko to neko želi da vidi. Generale, sada će vam druga strana postavljati pitanja.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Marinoviću, ja sad čujem i sebe u ovim slušalicama, ne znam šta je sa ovom tehnikom. Gospodine Marinoviću, iz podataka vidim da ste vi ranjeni.

SUDIJA MEJ: Generale, da li nas čujete?

SVEDOK MARINOVIĆ: Vas sad da, ali optuženog nisam čuo.

SUDIJA MEJ: Hajde da pokušamo ponovo. Gospodine Miloševiću, molim vas, probajte ponovo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Marinoviću, da li me sad čujete?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U mojim slušalicama neprekidno pišti. Ja ne znam šta je? Sada je to prestalo. Da li me čujete, gospodine Marinoviću?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Iz podataka vidim da ste bili ranjeni, je li to tačno?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako ste ranjeni? Da li biste mogli kratko da kažete?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Sa skupinom zapovjednika sam prolazio kroz minsko polje zbog potreba obrane. Jedan od zapovjednika je zapeo za žicu koja je...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, ja...

prevodioci: Prevodioci se izvinjavaju, ali je zaista nemoguće raditi pod ovakvim okolnostima.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Raspitaćemo se kod sekretara da li ovaj zvuk može da se ukloni.

(Pretno veće i sekretar se savetuju)

SUDIJA MEJ: Kažu mi da su stvari sada podešene. Hajde da pokušamo da nastavimo. Izvolite, generale. Znači, rekli ste da ste prolazili kroz minsko polje.

SVEDOK MARINOVIĆ: 19. 3. sam sa grupom zapovjednika, za potrebe obrane, prolazio kroz minsko polje. Jedan od zapovjednika je zakačio minu. Posljedice su šest ozlijeđenih, pri čemu su moje ozlijede bile najveće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ja dobro razumem, generale, vi ste to prolazili kroz svoje minsko polje?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A sada mi molim vas recite, kada je dubrovačko područje, pošto ja ne znam, pošto ja ne znam to tačno, ali negde, mislim, ranih sedamdesetih, ili krajem, ili krajem šezdesetih godina, demilitarizovano. Potpuno.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Krajem šezdesetih godina vojska se iz Dubrovnika premjestila u Boku, da bi poslije ta postrojba ponovo premiještena u Trebinje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Trebinje je na teritoriji Bosne i Hercegovine, je li tako?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, krajem šezdesetih Dubrovnik je demilitarizovan. A zašto je militarizovan 1991. godine?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: 1991. godine je dubrovačko područje, ne samo grad Dubrovnik, već cijelo područje, napadnuto, što je uvijek tovalo postupno stvaranje vojske, a napad je dočekala, poglavito, hrvatska policija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, dobro. Recite mi kad su ti prvi napadi, o kojima vi govorite da je izvršila JNA, kad su oni usledili?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Prve provokacije 23. rujna, 25. rujna, a opći napadaj 1. listopada 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to znači da su se hrvatske snage pojavile na dubrovačkom području posle tih datuma, odnosno u ...

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Dubrovnik je i prije agresije imao policiju. U sklopu policije imao je i 87 pripadnika Zbora narodne garde. Slovom i brojem 87.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Marinoviću. Ja ovde imam pismo gospodina Marina Vukorepa, načelnika štaba Teritorijalne odbrane Dubrovnika, upućeno ministarstvu odbrane Zagreb, na ruke ministra Šime Đodana i zapovedništvu Zbora narodne garde, general-

pukovniku Martinu Špegelju. Je li vam, prvo pitanje mi je, da li vam je poznato ime gospodina Marina Vukorepa?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Za njega sam čuo. Radio je u Teritorijalnoj obrani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pročitacu vam šta piše, jer ima samo nekoliko redova, ali vas prethodno molim da obratite pažnju na datum, jer piše, piše "U Dubrovniku, 23. srpnja 1991. godine", dakle datum pisma je mnogo pre ovih događaja o kojima govorite, a on piše: "Sagledavajući sveukupnu situaciju, u sustavu odbrane općine Dubrovnik i posledice koje iz toga mogu proizaći, uz punu odgovornost, ja niže potpisani, odlučio sam da dalje ne budem na usluzi Brigadi 116. ZNG Dubrovnik. Smetnje sa kojima se susrećem u mom radu navode me na ovaj postupak." I zaključuje pismo samo jednom rečenicom: "Za detaljnija objašnjenja u potpunosti stojim na raspolaganju, kao i za dalji raspored". Molim vas da ovo stavite na grafoskop da... Da li vidite pismo, gospodine Marinoviću?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne. Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte datum koji piše gore. Spustite. 23. srpanj 1991. godine. Dakle, načelnik Teritorijalne odbrane Dubrovnika podnosi ostavku zbog problema sa, sa 116. brigadom Zbora narodne garde. Da li je to dovoljan dokaz da je Dubrovnik militarizovan od strane ove, u to vreme svakako, paravojne formacije, radi provociranja JNA...

SUDIJA MEJ: Nije potrebno da u ovom trenutku slušamo vaše komentare. Bolje je da svjedok nešto kaže o pismu. Generale, možete li nešto da nam kažete o tom pismu kog, pretpostavljam, ranije niste videli. Ali, ipak, ako biste mogli da ga komentarišete.

SVEDOK MARINOVIĆ: Visosti, kategorično tvrdim da 116. brigada nikada, nikad nije ustrojena u Dubrovniku, već u Metkoviću, a Marin Vukorep nikad nije bio zapovjednik Teritorijalne odbrane. On je radio u štabu, na poslovi-ma, na poslovima izvijestitelja. Da li se on slagao sa svojim nadređenim, ne znam. Ne znam šta ga je ponukalo da se tako obraća, ali 116. nije bila u Dubrovniku nego u Metkoviću. U Dubrovniku u to doba nije bili nego 87 pripadnika Zbora narodne garde koji su bili u gradu Dubrovniku pod kišobranom, uvjetno rečeno, Ministarstva unutarnjih poslova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite mi, pošto vi tvrdite da se on lažno predstavljao...

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ja ne tvrdim da se on lažno predstavljao, samo tvrdim da brigada nikad takva nije tu formirana i da on nikad nije bio zapovjednik Teritorijalne odbrane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Marinoviću, on je, on znači u svom pismu govori o, o nepostojećoj brigadi?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ne. Brigada se je u šestom mjesecu počela formirati u Metkoviću gospodine, u Metkoviću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Marinoviću, koliko vidim, on je, on je, on govori u ime Teritorijalne odbrane Dubrovnika, a ne Metkovića. A sad mi recite, samo da proverim, na primer 1. oktobra 1991. godine, koliko je bilo, da kažemo, policijskih snaga koje su bile, kako vi kažete, u odbrani Dubrovnika?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ukupno smo u to vrijeme imali oko 670, koliko pripadnika Zbora narodne garde, toliko i policije, uključujući i specijalnu policiju. Ne računam otočne postrojbe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, to je sve?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Sve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa molim vas, staviću vam na uvid pismo Vlade Republike Hrvatske, ureda za suradnju sa Međunarodnim sudom i Međunarodnim kaznenim sudom, pošto, oni ih tako zovu. Naslovljeno je na gospođu del Ponte (Carla Del Ponte) i onda u pismu se kaže: "Da dostavlja traženu kopiju dokumenta' a onda gore stoji, pošto dostavljaju ovo je samo pismo u prilogu, kaže: "Procena policijskih snaga koje su delovale u obrani dubrovačkog područja sa lokacijama, rasporedom i naoružanjem'. Neću je čitati jer je prilično duga, ali ću je, takođe, ovde priložiti, završava se... Odnosno, prvi pasus samo govori o... Nabraja: 359 delatnih policajaca, 479 pričuvnih policajaca, 365 osoba koje su se početkom agresije dobrovoljno priključile, a inače se odnosi, dakle, na 1. oktobar 1991. godine. Pošto sam vam to pitanje postavio, vi rekli da vas je bilo 600 i nešto, a ovde kaže: "Što ukupno iznosi', što ukupno iznosi, to piše, znači, hrvatska Vlada "1.203 osobe koje su u sastavu MUP-a sudjelovale u odbrani dubrovačkog područja'.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Gospodine, ja vjerujem da ih je sudjelovalo i više. I više ih je sudjelovalo... I više...

SUDIJA MEJ: Stavite to na grafoskop kako bi svedok to mogao da vidi i da komentariše taj dokument. Da li želite, gospodine Miloševiću, da vaše prethodno pismo bude uvršteno u spis?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To sam dobio od suprotne strane.

SUDIJA MEJ: U redu. Prvo pismo ćemo onda uvrstiti u spis.

sekretar: Prvo pismo će nositi dokazni broj Odbrane D-54.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, prvi dokument izgleda da nije potpisan, pa možemo da ga označimo samo za identifikaciju.

SUDIJA MEJ: Dobro, hajde onda da to prvo pogledamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je očigledno telegram upućen u Zagreb.

SUDIJA MEJ: Mi se ne slažemo sa tim. Mislim da nema dovoljno indicija da je ovaj dokument autentičan, da bismo ga uvrstili. Prihvaćemo ga kao D... Mislim kao broj 116. Sada idemo na drugo pismo. Generale, takođe, mislim da ovo drugo pismo niste nikad pre videli. Ne znam da li ga sad dobro vidite, ali, u svakom slučaju, čuli ste šta je optuženi o tome rekao i kakva je njegova sadržina. Da li imate neki komentar?

SVEDOK MARINOVIĆ: Ja ne znam nastanak ovoga, ali tu dolazi policija, policijska uprava Dubrovnika pokriva otok Lastovo, otok Korčulu sa postajama, sela Luka i Korčula, Orebić, Pelješac. Svi su oni dolazili ovdje za zamenu policije koja je bila na... Da bi se odmarala.

prevodioci: Ne čujemo generala.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, generale. Ponovo imamo problem sa tehnikom.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: U listopadu, u Splitu, po spisku sam imao 670 policajaca, pripadnika Zbora narodne garde i specijalne policije. Ne računam otoke, jer oni su postojali na otoku da čuvaju ribnjake.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Možemo li dalje, gospodine Mej?

SUDIJA MEJ: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da bismo štedeli vreme, generale, imam ovde, isto, dokument, piše: "Republika Hrvatska, opština Dubrovnik ...

SUDIJA MEJ: Pre nego što nastavite, prvo da vidimo ovaj prethodni deo. Poslužitelj ne mora da stoji. Sigurno hoćete da se to uvrsti u dokazni materijal, da to bude D117?

sekretar: D117.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Protestvujem, gospodine Mej jer se ovde očigledno radi o depeši koja nije osporena.

SUDIJA MEJ: Ne, usvojili smo oba pisma. Sad predite na sledeći dokument koji imate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Krizni štab opštine Dubrovnik, 6. rujna 1991. godine. To znači, takođe, pre bilo kakvih, bilo kakvih neprijateljstava. Upućeno Željku Pavloviću, zapovedniku štaba TO Dubrovnik. Predmet je: "Stavljanje na raspolaganje objekata, ljudstva i tehnike Zboru narodne garde Dubrovnika" i tu ga obaveštava: "Objekti, ljudstvo, materijalna sredstva da se stave na raspolaganje zapovedniku". Molim vas, imajte na umu, evo, ovo, šta naglašavam, "116. brigade za krizni štab, sekretar Miljenko Bratoš". Ima i potpis. Evo, pogledajte i to.

SUDIJA MEJ: Generale, da li imate neki komentar na taj dokument?

SVEDOK MARINOVIĆ: Moj jedini komentar, da je 116. brigada ustrojena u Metkoviću, da je jedna satnija došla u Dubrovnik i koja je postala jezgro 163. brigade, u dogledno vrijeme. A ovo o čemu optuženi govori,

priprema prostorija i materijalnih sredstava, to je plan koji je trebao da osigura ustrojavanje postrojbe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Marinoviću, ta 116. brigada stalno se naglašava u Dubrovniku. Evo vam... Ovde imam pismo zapovedništvo 116. brigade...

SUDIJA MEJ: Samo jedno po jedno, molim vas. Sad ćemo prvo da usvojimo ovo pismo. To će biti dokazni predmet 118.

sekretar: D-188.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to pismo komandantu 116. brigade, koji se zvao Ivan Varenina, u kome kaže: "Mobilizacijsku problematiku rešavati sa SNO SO Dubrovnik", dakle ne Metković nego Dubrovnik, a potpisao je načelnik štaba zapovedništva zbora narodne garde Republike Hrvatske, u to vreme pukovnik Imre Agotić, koji, inače treba da dođe ovde da svedoči. Ali pogledajte i ovo...

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: To ne treba da gledam. To vjerujem, jer je to istina. Ivan Varenina je bio zapovjednik u Dubrovniku od šestog, u šestom mjesecu je postavljen 1991. godine kad je ta satnija došla u Dubrovnik i on je trebao da napravi mobilizacijski plan za formiranje brigade od tog jezgra koji je došao iz satnije iz Metkovića.

SUDIJA MEJ: Da li imate još neka pitanja koja su vezana za ovo?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ništa oko pisam, ali molim da se i ono uvede kao dokazni predmet.

SUDIJA MEJ: U redu.

sekretar: To će biti dokazni predmet Odbrane D119.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste osporili funkciju ovog gospodina Marina Vukorepa. Ja imam ovde i njegov, njegovu informaciju o stanju i problemima odbrane. Tu se kaže: "Informacija o stanju i problemima odbrane i predlozi za njeno jačanje", a datum je 30. avgust 1991. godine. Da li vi osporavate da se on tim bavio?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne, on je bio operativac i to je jedan od njegovih poslova, iako procjena i problemi obrane nisu na razini operativca nego zapovjednika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Između ostalog on piše u tački 5, evo skrenuću vam pažnju: "Nabavku i podelu oružja i ubojnih sredstava vrši ko hoće i kako hoće, bez ikakve evidencije i informacije, gde su već sada prisutne mnoge inkriminirane radnje. Prema tome, skrećem vam pažnju i na tu tačku 5 i na nesumnjivo nasilje i bezakonje koje je pratilo prisustvo Zbora narodne garde u Dubrovniku'. Jeste li vi upoznati sa tim, gospodine Marinoviću?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Sa ovim pismom, ne, a ne vidim ni potrebu da bih ga upoznao. Ali kad sam došao u Dubrovnik nisam čuo od pučanstva, od stožera, od Izvršnog vijeća, od općine, nikakav podatak za nikakvu radnju koja bi kršila norme civiliziranog ponašanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, recite mi sada, gospodine Marinoviću, pošto ima ovde i drugih dokumenata...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Pre nego što pređemo na drugi dokument, da li želite da se ovaj uvrsti?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, gospodine Mej.

SUDIJA MEJ: U redu. Sad ćemo da dobijemo broj.

sekretar: To će biti dokazni predmet D120.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li biste hteli sada da samo... Nešto kasnije ćemo... Ovde imam "Zapovjed za napad", a imam sekcije jedan prema 25.000, Dubrovnik i jedan prema 50.000, Trebinje i onda govori o neprijatelju o tome kako ga napasti i tako dalje. Govori o nizu tačaka i zapovednik borbene grupe dva, Drago Matanović. Da li vam je nešto poznato o tome?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ja poznam, ako se odnosi na... Drago Matanović kao takav postoji. Čovjek. Ali mi ne ide po vojničkoj logici da bude 25.000 i 50.000 skupa, to nema, to ne ide, i to, to je nešto tu inprovizirano, ali ne vidim što me pitate...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, ne, gospodine Marinoviću. Ne želim da vas zbunim pitanjem. Pošto ste vi vojnik, ja sam vam samo pročitao naslov, a 25.000, ja sam, niste me čuli dobro, ja sam rekao sekcija jedan prema 25.000, Dubrovnik i sekcija jedan prema 50.000, Trebinje. To se odnosi na oznake geografskih mapa.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne, to vam se odnosi na razmjeru zemljišta. To vam je razmjera zemljovida 25.000 jedna veća, a 50.000 je manja...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ja vam samo kažem... Dakle ne, ne pitam... Ne, ne, ja nisam ove cifre upotrebio kao broj ljudstva, nego vam govorim na koji su sekcijama bili pripremani ovi napadi.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, na sekciji Dubrovnik i na sekciji Trebinje.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato o tim aktivnostima?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Moram priznati da me ništa niste pitali, ali vam mogu unaprijed odgovoriti da smo mi, kad smo vršili deblokadu Dubrovnika, zakoračili negdje kilometar, negdje i dva da bi odbacili četnike da ne granatiraju grad i zračnu luku. Ali je to bilo 1992. godine, sedmi mjesec. Ne znam šta piše na toj vašoj, ali bi morao pisati srpanj 1992. godine

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Marinoviću, molim vas, kada kažete, ušli ste negde kilometar, negde dva...

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vrlo skromno, je li to znači ušli ste, da ste ušli na teritoriju Bosne i Hercegovine?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, e sad, molim vas, vi ste počeli svoja objašnjenja o neakvim etapama koje je imala JNA da obavli. Da li je vama poznato, gospodine Marinoviću, bilo šta u vezi sa naredbom generalštaba JNA? Ja sam već, inače, tu naredbu ovde prezentirao. To je od, čini mi se, 1. oktobra 1991. godine u kojoj striktno stoji "Dubrovnik ne zauzimati", dakle ne zauzimati

Dubrovnik "niti bombardovati sa kopna, mora ili vazduha". To je bila naredba. To je ono šta sam ja našao u dokumentima. Prema tome, o kakvim vi to etapama govorite? U čemu je Dubrovnik trebalo da bude strateška tačka?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Dubrovnik je trebalo da bude operativna točka, a strateška crta je trebala biti Virovitica - Karlovac - Karlobag. Ja sam u tom kontekstu govorio što je trebalo da bude Dubrovnik. Doduše, povlasticama trebao je da bude... Mu ponuđeno da bude Dubrovačka Republika, ako prihvati Srboslaviju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisam vas razumeo šta ako, ako prihvati?
SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Srboslaviju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisam čuo izraz "Srboslavija", do sada ali...
SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ali ste radili na njemu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Marinoviću, sa kim, sa kim ste se vi sukobili kod Dubrovnika?
SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Sa agresorom.

SUDIJA MEJ: Možete li da ponovite pitanje, molim vas?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li vaš sukob na prostoru Dubrovnika bio između vaših snaga i JNA?
SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Gospodine, to nije bio sukob. To je bio krvavi rat. Mi...

SUDIJA MEJ: Mi ne čujemo odgovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas ne pitam je li bio krvav rat. Ne samo da je bio krvav, nego je bio i potpuno nepotreban.
SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Prvi put da se slažemo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali pitam vas, između koga se, između koga su bile te borbe? Da li su bile između vaših snaga i JNA?
SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Početkom 1991. godine je to bila poglavito JNA. 1991. godine malo je bilo četničkih odora, dok se za 1992. godine to ne bi moglo reći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja vas pitam za ovu 1991. godinu o kojoj vi trenutno svedočite. A je li, je li vas napadala neka formacija Republike Srbije, ili ste vi bili u sukobu sa JNA?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Sa, takozvanom, JNA.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa kakve veze Srbija ima sa Dubrovnikom?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: E to pitanje sam trebao postaviti ja vama, prije, prije listopada 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Marinoviću, ja bih vam, iako mi ga niste postavili, lako odgovorio da baš nema nikakve veze, ali pošto treba ja vama da postavljam pitanja, dozvolite mi da nastavim. Da li vam se čini... Recite mi, pošto ste vi general, obrazovan čovek, slažemo se da je to jedna stvar koja je bila ne ne potrebna, nego, nego je nad Jugoslavijom izvršen zločin proizvodnjom toga rata, izazivanjem toga rata, da li vi mislite...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ne. To pitanje je preširoko i to je pitanje na koje ćemo mi morati da nađemo odgovor. Sve o čemu general može da svedoči je o onome šta je čuo i video. Ukoliko imate pitanje o Dubrovniku, onda mu ga postavite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne brinite se, neću ja da povredim generala, ja imam u vidu da je on oficir, da je ranjen. Bilo bi krajnje nečasno da ga na bilo kakav način uvredim. Ali vas pitam generale, da li možda ne smatrate da je Dubrovnik izabran kao najpoznatiji u svetu, hrvatski grad, je li tako?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, skoro da da.

SUDIJA MEJ: Nije mi jasno vaše pitanje. Ja nisam rekao da vi vređate generala, samo sam rekao da morate da mu postavljate relevantna pitanja na koja je on u stanju da odgovori. Ovo vaše poslednje pitanje mi se čini potpuno bez smisla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ponoviću. Nesumnjivo je Dubrovnik bio najpoznatiji u svetu, hrvatski grad, najpopularniji...

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Turistički, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je on zbog toga bio odabran za, za medijsku propagandu upravo tog takvog...

SUDIJA MEJ: Moraću da vas prekinem zato što nije jasno. Odabran od strane koga?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da predstave da su žrtve.

SVEDOK MARINOVIĆ: Ako bi optuženi decidirano pitao što je, bilo bi mi puno lakše dati odgovor. Da bi bili žrtve, koga, čije, zašto?

SUDIJA MEJ: Dozvolite da vam ja postavim pitanje zato što je ono prilično očigledno. Ono šta optuženi kaže, to je da je vaša strana, Hrvatska strana iskoristila Dubrovnik kao izgovor, tako što se pogrešno predstavljala kao žrtva napada. Tako sam ja shvatio ono šta optuženi želi da kaže i vama treba da se pruži mogućnost da odgovorite na to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mogu li da preciziram, gospodine Mej? Da li je nesporno, gospodine Marinoviću, da je iz Dubrovnika otvarana vatra na položaje JNA da bi se isprovocirao sukob?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne znam da li optuženi zna Dubrovnik, prosuđujem da je bio, pa bi trebao onda znati da iz Dubrovnika ne može vidjeti drugi teritorij osim Žarkovice, Srđa, Drinčere i Mokošice, a to je sve hrvatski teritorij.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale...

SUDIJA MEJ: Trebalo bi da ste u stanju da odgovorite na ovo pitanje, generale. Ono šta je optuženi rekao je sledeće, da li je otvarana vatra na JNA iz Dubrovnika, da bi se ona isprovocirala?

SVEDOK MARINOVIĆ: Visosti, ja sam uvijek bježao od provokacije, ne što sam volio agrsora, nego što nisam imao čim. I za mene je primirje značilo dan ne samo za mene, nego za žitelje ovoga grada. Značilo je dan života duže. Ja bih bio neozbiljan, neodgovoran, protiv sebe i savesti, pa svoga naroda i države da provociram lava, ako nemam čime da mu se suprostavim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Marinoviću, sasvim sam siguran da je to za vas bilo tako. Na žalost, za režisere toga rata to nije bilo tako. Ali sad bih vas zamolio da iskoristimo mogućnost za karte. Vi ste je malopre pokazivali, pa, molim vas, da komentarišete ovo šta imam. Ovde imam vrlo detaljnu kartu starog grada, sa upisanih nekoliko brojeva i zamoliću sudskog poslužitelja... Zamoliću i vas da pokažete brojeve kada ja izgovorim ove brojeve.

SUDIJA MEJ: Molim da se sada zumira iz video kabine da svedok može da vidi o čemu se radi. U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vidite na karti određene tačke, označene bojevima koji su označeni zelenim markerima?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Vidim stari grad.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja ovo pitam sudskog poslužitelja da bi mogao da vam pokaže. Dobro.

SUDIJA MEJ: Da, on to može da vidi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo je mapa starog grada. Na tački 1, molim vas pokažite tačku 1, tu su vam bila četiri minobacača 82 milimetara, kod, takozvanog, "Kineskog zida" prema Pilama. Kod tačke, evo ja ću vam objasniti ove tačke pa ćete mi vi odgovoriti, da bismo štedeli vreme, svi zajedno, na tački 2, vaša osmatračnica na zvoniku franjevačkog samostana. Na tački 3, prostor ribarnice i gradske kafane. Gradska kafana, protivavionski mitraljez, mitraljez. Onda još jedan mitraljez i grupu pripadnika Zbora narodne garde, označeno od 15 do 20. Na tački 4, jedan minobacač 82 milimetra, na južnoj kuli, prema moru. Na tački 5 protivavionski top 20 milimetara, u kuli tvrđave svetog Luke. Na tački 6 povremeno jedan, kako ste ga zvali, "Čarli" (Charlie), to je, takođe, minobacač iz reona kule Svete Marije i na tački 7, u luci Ploče, doprema municije u stari grad. Da li je ovo tačno, gospodine Marinoviću?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam ko vam je ovo radio, ali su vam podmetnuli. Ovo sve što ste do sad rekli, ništa nije tačno. Dopuštam da je bio osmatrač sa puškom u gradu i policajac sa pištoljem, ali nema čak ni... Ovo je protiv zdrave logike i tehnike uporabe oružja. Čak i da sam htio, tu su kamene ploče i tu ne može minobacač da djeluje, to je

prvo. Drugo, ovo će potvrditi i svi monitorinzi koji su bili. Ovo pristajanje u staru gradsku luku, mi smo od 15. listopada ... Ste vi bili, vaše postrojbe su bile na Žarkovici i to je izravna veza, vidili ste na onoj slici, izravna veza, zračna crta dva kilometra. Opet nema logike. Celo vrijeme pomorske blokade brod vam je bio između Lokruma i te stare luke. Opet nema logike. U što bi pucao, molim vas, sa tim topom iz starog grada, kad ništa ne vidim. Ja da sam najveći diletant ne bi stavio ni minobacač, ni top, ni te neke "Čarlije" u stari grad. stari grad je, ne samo za mene, nego i za državu u kojoj sam rođen, svetinja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa u tome...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Moramo da razjasnim jednu stvar. Svedok mora da ima priliku da još nešto kaže o tome. Generale, da bismo bili potpuno sigurni u ono šta nam govorite, recite da li je u starom gradu bio stationiran bilo kakav minobacač ili top ili protivavionski mitraljez?

SVEDOK MARINOVIĆ: Vaša visosti, ne. U starom gradu, dopuštam mogućnost da je ušao policajac ili vojnik sa smjene, sa puškom. Nikakav teži kalibar, a posebice ne minobacač, ili top. Najbliže, najbliže što je bio položaj starom gradu je Gradac, a to je zračne crte...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro da se ne zadržavamo duže na ovome. Gospodine Marinoviću, vi tvrdite da ovo sve nije tačno i da niko nije otvorao vatru iz Dubrovnika na vojsku?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ali vojska nije bila toliko blizu starom gradu da bi se iz starog grada, gospodine, moglo djelovati u smjeru nje, kao prvo. A kao drugo, svi monitorinzi, koji su bili, svi opservatori će potvrditi to isto.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Marinoviću. Molim vas da vidimo sad jednu širu kartu, vi kažete...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, samo trenutak. Prvo vratite optuženom prvu kartu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, da li ćete da uzmete ovu mapu kao dokazni predmet?

SUDIJA MEJ: Ne, svjedok nije prepoznao ništa na toj karti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Okrenite tu mapu naopako samo da, da pogledamo da li je tačna ova druga. Samo je okrenite na poledinu...

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Marinoviću, ovdje se jasno vidi, mada, mada bih zamolio poslužitelja da pokaže zelene tačke, jer se one na televizoru ne vide dobro, kao što se vide, kao što se vide crvene. Ne reaguje na boju isto, dakle, prema tome, crvene tačke su, po ovome, odnosno, crvene linije predstavljaju položaje JNA, a zelene predstavljaju položaje vaših snaga. Da li je to korektno?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ja moram priznati da mi se ovdje boje ne očituju i da nisam siguran u tu...

SUDIJA MEJ: Dobro, da onda počnemo sa crvenim oznakama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je onda jasno da, sobzirom da je JNA imala svoj raspored u celom zaleđu Dubrovnika, da je bilo nelogično sa vojničkog stanovišta da za tu vašu, navodnu, ofanzivu prema severu JNA uopšte zauzima Dubrovnik?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Mislim da je Dubrovnik morao biti ovladan iz tri razloga: vojnog, političkog, pa i gospodarskog. Vojnog, vojska ma kakva god ona bila, nije sebi mogla dopustiti da na toliko izduženoj dužini u smjeru spajanja sa kninskim korpusom, ima kost u grlu u vidu jednog Dubrovnika. To ni jedan stručni vojni zapovjednik ne bi dopustio, a vaši su takvi bili. Drugi, gospodarski. Niš je, to optuženi dobro zna, tri, četiri puta veći od Dubrovnika, za njega nije čuo niko, a za Dubrovnik zna Evropa (Europe), pa i svijet. I treći, politički. Trebalo je izbiti na zamišljenu liniju Virovitica - Karlovac - Karlobag, gdje nije smjela ostati nikakva oaza.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Marinoviću, ne čini li vam se da upravo ni vojni, ni politički i ekonomski razlozi... Sva ta tri razloga su mogli biti jedino protiv zauzimanja Dubrovnika, a sigurno ne za zauzimanje Dubrovnika. Ali recite mi, molim vas, da li je ovo raspored vaših snaga na širem području Dubrovnika? Odnosno, na području grada Dubrovnika, osim starog grada. Molim vas, stavite ovu mapu. Ovo je stari grad, a osta-

lo je Dubrovnik. Sasvim kratko. Molim vas, samo pokažite gde je stari grad, zbog drugih. Ovo je stari grad, a ovo je šire. Dakle, da li je tačno, gospodine Marinoviću, da je, na primer, hotel "Dubrovnik-Prezident", to je tačka 1, da su se tu nalazile vojne snage, je li tako? I to...

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Nikad... U hotelu "Prezident", nije mi jasno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da, "Dubrovnik-Prezident", tačka 1. Prema mojim podacima, prizemlje i prvi sprat, vojska, a gore izbeglice. Na tački 2, to je hotel "Neptun"...

SUDIJA MEJ: Čekajte. Idemo jedno po jedno. Nije pravedno prema svedoku da ovako prođete kroz celu listu. Generale, recite nam prvo nešto o hotelu "Prezident". Da li je vojska bila stacionirana onako kako to tvrdi optuženi?

SVEDOK MARINOVIĆ: U hotelu "Prezident", vaša visosti, bile su smještene izbeglice, a u hotelu "Neptun" je Zbor narodne garde imao hranu i tu je bio za vrijeme dok je doručkovao, ručao ili večerao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da ne bismo ovako objašnjavali, evo, recite, šta nije tačno. Dakle, hotel "Prezident" je jedna tačka gde ste imali bazu, hotel "Neptun"...

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Nije hotel "Prezident"...

SUDIJA MEJ: Sačekajte.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, hotel, hotel "Neptun"...

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Tu je bio, tu je bio...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tačka 2...

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Tu je bila, logistika, prehrana, ishrana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Tačka 3, kamp "Solitudo"?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Tu je bio paljbeni položaj minobacača.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hotel "Kompas" na Lapadu?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Tamo su bile, tamo su bile izbeglice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, nije bilo hrvatske mornarice ni bilo kakvih snaga?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Tu je, tu su pristajali gliseri, ali tu je bio, od branitelja je samo bio stožer Civilne zaštite, Civilna zaštita je tu bila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači nije vojna jedinica bila?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A je li sledeća, tačka 5 jaht klub "Orsan" bila takođe tačka gde su bile snage?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Tu su bili gliseri koji su održavali vezu iz blokade grade. Ali nikakva vojska, gliseri vezani na vezu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro. Tačka 6, hotel "Zagreb", tu je čak bio i štab i deo vojne policije.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Jeste. Cijelu 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle to je tačno, je li tako?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ali njega niste pogodili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja nisam gađao ništa, gospodine Marinoviću.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ali...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hotel Su... Suma... "Sumartin"...

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: "Sumartin".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tačka 7...

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Hotel "Sumartin".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Sumartin"?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Sumartin", da.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Vojna policija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, tu je bila vojna policija.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ali, neoštećen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ja ne pokazujem gde su vas pogodili, gospodine Marinoviću, nego vas pitam za raspored vaših snaga. Jesu li bile vaše snage i u hotelu "Komodor"? To je tačka 8.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: To je jedan hotel uz drugi, ako su u jednom spavali, u drugom su jeli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači i u hotelu "Komodor" su bile vaše snage?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ako su u jednom spavale, u drugom su jeli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, dobro, recite mi "Dubrovnik-Palas"? To je tačka 9. Jesu i tamo bile vaše snage?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Posade, posade, vozači glisera. To je 12, 15.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa je li to bila vojska, ili šta?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Junaci, ne vojska, heroji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, da nešto pojasnimo. Generale, možete li da nam kažete tokom kog perioda su te razne snage bile raspoređene izvan Dubrovnika?

SVEDOK MARINOVIĆ: Deseti, jedanaesti, dvanaesti, prvi, drugi, treći, pa i četvrti mjesec. Do četvrtog mjeseca 1992. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, maločas ste rekli da li se vojska nalazila, pitali ste Marinovića, da li se vojska nalazila na tim pozicijama izvan Dubrovnika. Ni jedna od tih pozicija nije izvan Dubrovnika. Sve su te pozicije...

SUDIJA MEJ: Izvan starog grada. U Dubrovniku, ali izvan starog grada. U pravu ste. Sada želim da pogledam raspored. Moramo da stavimo nove trake i tako dalje. Koliko mislite da će vam još vremena biti potrebno za ovog svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne mogu da vam kažem, jer ja ne znam koliko gospodin Marinović, sobzirom na svoje zdravlje, može da odgovara. I ja ću. Ja ću...

SUDIJA MEJ: Hajde da pitamo generala. Generale, situacija je sledeća. Moramo da napravimo jednu kratku pauzu, možda svega nekoliko minuta da bismo stavili nove trake, a možemo kasnije da napravimo dužu pauzu, ukoliko je to vama potrebno. Nama je rečeno da iz zdravstvenih razloga vi možete da svedočite negde oko jedan sat. Sada već svedočite sat i 15 minuta. Optuženi bi želeo još da vas ispituje, ali to sve zavisi od toga kako se vi osećate. Kako se osećate? Da li biste želeli sad jednu pauzu, pa da onda nastavimo, ili vam je dosta?

SVEDOK MARINOVIĆ: Visosti, ja mogu izdržati bez pauze, ja ne znam kad će mi pozliti, a za sad je podnošljivo.

SUDIJA MEJ: Možda da nastavimo još nekih 20 minuta.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Zamenićemo sada trake, a onda ćemo da radimo još 20 minuta. Možemo da nastavimo. Da vidimo sa prevodiocima. Sad već radite sat i 15 minuta, to još nije sat i po. Ako možemo da radimo još jedno 15 minuta, bićemo vam zahvalni. Još 20 minuta gospodine Miloševiću, molim vas. Generale, ukoliko se ne osećate dobro, ukoliko zaključite da ste suviše umorni, molim vas da nam kažete i napravićemo pauzu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, ja zaista mislim da je to isuviše kratko vreme, ali u potpunosti poštujem zdravstveno stanje gospodina Marinovića. I mislim da morate da imati na umu činjenicu da mi praktično nemamo odgovarajuće uslove za unakrsno ispitivanje ovog veoma značajnog svedoka

SUDIJA MEJ: Pa, uslovi su takvi kakvi mogu da se obezbede. Da sad nastavimo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Marinoviću, tačka 10, Vila Rašica, stara zgrada i zgrade koje joj pripadaju, je li i to bilo pretvoreno u kasarne?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Tu je bio smješten korpus Zbora narodne garde, 87 osoba. I to je bilo novo jezgro 163. brigade.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, vaš odgovor je da. Tačka 10, hotel "Petka", deo policije i komande?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ništa nije bilo u hotelu "Petka"?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Nije bila policija. Kad su jedinice dolazile da preuzmu smjenu, to je bila tranziciona točka za njihov smeštaj do preuzimanja dužnosti, ali ne policija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vojska, a ne policija. Meni je svejedno ko. I recite mi za hotel "Stadion"?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Tu smo imali logistički centar i smeštaj za jedinicu inženjeraca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je sa hotelom "Belvedere"? Tamo su bile izbeglice, ali i vojska je bila tamo, takođe, je li to tačno?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne vojska. Tamo u stvari, nije bilo ni izbeglica, jer su bile odvedene odatle zbog naglog pogoršanja stanja te zgrade.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte sada ovu mapu u celini. To je mapa Dubrovnika. Celog Dubrovnika. I pogledajte na tačkastu liniju. Vi dobro poznajete vojne oznake, i ovo tamo su minska polja, tačkasta linija, je li tačno?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, prva zona je zona Palata - Vila Rašica - gradska bolnica Gorice. Ovo su linije, oblast u okviru tih linija, i vojni centar za obuku je bio tamo, takođe, i artiljerijski položaji. Jedna "Samohodka" je tamo bila stacionirana, takođe, jedno samohodno vozilo. Ovo je bila oblast zabranjenog pristupa, je li to tačno? I oni su označeni u prostoru ograničenom linijom. Možete li da me čujete?

SUDIJA MEJ: Jeste li nas izgubili? Pokušajte ponovo, gospodine Miloševiću. Izgleda da nismo imali uspeha sa ovim pitanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Možete li da me čujete, gospodine Marinoviću?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da. Čujem vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Možete li da potvrdite, gledajući ovu mapu, da su minska polja označena, zabranjene zone, oblasti su označene na ovoj mapi, kao i linije odbrambenih položaja, krive linije koje označavaju odbrambene položaje? I oblast minobacača i minobacačkog voda.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Možete li da pogledate sve ove tačke i da nam kažete gde je sve ovo naoružanje bilo locirano. Minobacački vod, na primer, označen je sa "Minobacač" i označen je samo jednom polukružnom linijom tamo gore na vrhu. Ali, siguran sam da se vi bolje razumete u ove oznake nego ja. Vi ste vojnik, ja nisam.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Minobacačka, minobacačka baterija, mi nijesmo imali bateriju, imali smo vod i bio je u Bogašića Parku. I na Babin Kuku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Dobro. Znači, vidim da vas pamćenje dobro služi. Recite nam, onda, molim vas, gde i koji tipovi naoružanja su bili razmešteni da ne bih u to ulazio sam, da ih sam ne nabrajam.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Dva minobacača, 82 milimetra, jedan od 120 milimetara u Bogašića Parku, udaljenom oko kilometar severoistočno od hotela "Imperijal". Dva minobacača, 120 milimetara, i dva minobacača 82 milimetra u autokampu na Babin Kuku. Jedan minobacač 82 milimetra i jedan od 60 milimetara i šest minobacača na lokaciji Vodavođa i Cepikuće. To su, znači, bili svi minobacači koje smo imali. Da li me pratite? Možete li da me pratite? Da li me uopšte čujete?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, naravno. Možemo, naravno.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Sada ću da...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad vas ništa ne čujem. Da vam pojednostavim stvari, gospodine Marinoviću. Imam to ovde. Pogledajte... Ne znam da li ćete vi nešto da promenite. Ja ću da vam pročitati stranu 15 vaše izjave.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ako saberete sve šta ste upravo nabrojali, koliko ste imali protivavionskog naoružanja ukupno?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Koji kalibar?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bilo koje oružje, bilo koji top? Govorim o protivavionskom naoružanju.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Imao sam 10 od 20/3 i dva 20/1.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači da ste imali 10 protivavionskih topova, je li tako?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da. Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kao šta znate, ovo oružje je veoma moćno za mete na zemlji.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Mete na zemlji možete gađati sa udaljenosti od 1.000 metara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Iz ovog naoružanja?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da. Ali, gađate bunkere, laka blindirana vozila, i utvrđene objekte.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam vojni rok takođe služio u Zadru, gospodine Marinoviću, i išao sam u školu za rezerve oficire, u protiv raketnoj artiljerijskoj diviziju te škole, tačnije.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, onda su vas i tamo učili kako se gađaju bunkeri, blindirana vozila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Znači, imali ste 10 protivavionskih topova?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko ste minobacača imali?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Kojih?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svih ukupno, svih vrsta minobacača, 82, 120, 60 milimetara, svih ukupno. Mina ispaljena iz bilo kog od ovih minobacača ubija vojnike kada se na njih baci, bez obzira koji je tip u pitanju.

SUDIJA MEJ: Možete li da nam, molim vas, kažete ukupan broj?

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Izgleda da je došlo do problema na vezi. Napravićemo sad pauzu od 20 minuta dok se ovo ne reguliše.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Generale, da li ste dobro? Možemo li da nastavimo još nekih petnaestak minuta? Nakon što optuženi bude završio sa ispitivanjem, možda će vam još neko pitanje postaviti amikusi?

SVEDOK MARINOVIĆ: Vaša visosti, u redu je.

SUDIJA MEJ: U redu, izvolite gospodine Miloševiću.

prevodioci: Mikrofon, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, gospodine Marinoviću, da zaključimo sa ovim vašim položajima i artiljerijskim oruđima. Da li je, onda, ova moja računica samo prema vašoj izjavi, znači, samo prema vašoj izjavi, znači, 10 protivavionskih topova, 17 minobacača, četiri topa 85 milimetara. Je li tako?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I videli smo u onom obaveštenju koje je poslala Vlada Republike Hrvatske koliko naoružanih vojnika. Je li tako?

SUDIJA MEJ: Ne. To je sporno pitanje. Prema tome, pređite na neku drugu temu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li se onda, da li se onda kad se sve ovo ima u vidu može govoriti da je Dubrovnik bio demilitarizovan pre nego što je došlo do bilo kakvih incidenata?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Gospodine, incidenti su počeli oružani 23. rujna, pa 24. rujna, a topove sam dovezao ja iz vojarne Korčula

26. rujna, četiri topa i dva "ZIS-a". Minobacači su stigli 29. rujna. Imali smo samo četiri minobacača 82 milimetra prije te provokacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li su, dakle, bili netačni podaci koje je JNA davala javnosti o, da se u Dubrovniku nalazi veliki broj paravojnih formacija?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Potpuno, potpuna dezinformacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, recite mi, vama je poznat, nadam se onaj slučaj kad je jedna grupa vojnika, pripadnika JNA pobijena u reonu Ivanice?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne znam o kom vremenu govorite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Upravo o septembru 1991. godine.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Slučajno sam ja tad bio odgovoran za Ivanicu, jer sam bio zapovjednik u Trebinju, a Ivanica je teritorijalno pripadala Trebinju i nije stradao niko na Ivanici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, recite mi da li vam je išta poznato o broju pripadnika JNA koji su poginuli od dejstava vaših snaga u reonu Dubrovnika?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da su poginuli gdje, molim?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U rejonu Dubrovnika, gospodine Marinoviću.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: U rejonu Dubrovnika pripadnika, takozvane, JNA nije bilo nikad. Kako su mogli poginuti?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači vi tvrdite da vojnici JNA nisu ginuli na tom području, u reonu Dubrovnika?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne znam na koji ... Reon je široki pojam, gdje, kako mislite? To može biti od Dubrovnika kilometar, 500 metara, dva kilometra, tri kilometra. Recite mi malo preciznije. Ginuli su na Bosanci, ginuli su na Žarkovici, ginuli su na Brgatu, ginuli su u Župi, ginuli su u Platu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa jesu to sve, sve što ste nabrojali, je li to, ustvari, najbliža zona Dubrovnika?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ko je pobio te vojnike?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Branitelji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, znači oni su napadali na Dubrovnik?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Marinoviću, da pređemo onda na nekoliko drugih pitanja. Da li je tačno da su vas vaše kolege, kad ste napuštali Trebinje, vaše kolege iz kasarne u Trebinju, obezbedili nesmetan odlazak, napuštanje JNA i vama i vašoj porodici omogućili prevoz, prevoz vaših stvari, porodice i tako dalje.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Nesmetano su me pustili, ali mi nisu osigurali prevoz, a u posjedu sam dokumenta i spiska na kojem sam bio predviđen za likvidaciju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa čiji je to dokument, gospodine Marinoviću?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Dokument je Radio SDS-a Trebinja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To ste vi saznali kao informaciju. Je li tako?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to imalo ikakve veze sa Jugoslovenskom narodnom armijom?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: To ne mogu tvrditi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam razumeo iz čitanja vaše izjave da ste bili u veoma dobrim odnosima sa vašim komandantom pukovnikom... Odnosno u mornarici je to kapetan bojnog broda Krsta –urović.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: U pravu ste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I da ste tom prilikom sami rekli da se ne želite boriti protiv svojih drugova?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne, to nisam rekao, niti me je to pitao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno, pošto se ovo sad odnosi na vreme kada ste vi bili, znači, na funkciji u Dubrovniku, da su 6. decembra od 6.00 hrvatske snage sa položaja iz Dubrovnika dejstvovale

artiljerijskom i minobacačkom vatrom po položajima bataljona JNA, kojim je komandovao kapetan Vlado Kovačević?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ovo ne samo da je netočno, ovo je čak i smiješno. Ako mi vrijeme dopusti morao bih pojasniti. 4., raspoložem podacima, 4. prosinca 1991. godine u Kuparima, hotel istočno od Dubrovnika, kojim je već bila vojska ovladala, 4. je bio sastanak na kome su bili zapovjednici Trebinja, Boke i zapovjednici su vršili rani dogovor kako ovladati Srđem. 5. je vršeno zapovijedno izviđanje istog dana kada se je u Cavtatu potpisao sporazum o primirju. 6. u 5.55 je otpočeo napad sa time da su noć iskoristile snage Vojske da se primaknu Srđu i došli su na grad 40, 50 metara, a pokrenuli su tenkove u 6.00 iz smijera Bosanke i Strincere. Zapovediao je Vlado Kovačević zvani Rambo, optuženi je zaboravio da je njegov zamijenik sada u Hrvatskoj i on je napadao na Srđ. Na susjedni Vis, gdje su svi izginuli, cijeli položaj je izginuo, 10 branitelja je napadao kapetan Lemani. Sve je to danas poznato Dubrovniku, Dubrovčanima, a vjerujem da će uskoro i ovom Sudu. Nismo mi, gospodine, otpočeli napad nego je otpočela, takozvana, Jugoslavenska narodna armija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, recite mi onda generale pošto ja ovde imam pred sobom Sporazum koji ste vi potpisali. Kad kažem "vi" ne mislim na vas lično, ali ovo je sporazum potpisan 7. decembra 1991. godine za Vladu Republike Hrvatske Davorin Rudolf, ministar, Ivan Cifrić, ministar i Petar Kriste, ministar, a sa strane JNA, viceadmiral Miodrag Jokić. I onda, da ne citiram sve, nabraja se prvo ko je prisutan od strane Vlade Republike Hrvatske i od strane Vrhovne komande oružanih snaga Jugoslavije, kako kaže u daljem tekstu, JNA. I onda se u tom Sporazumu kaže: "U skladu sa Sporazumom u Ženevi (Geneva) 23. novembra 1991. godine koji su potpisali predsednik Hrvatske dr Franjo Tuđman i Savezni sekretar za narodnu odbranu general Veljko Kadijević, složili su se da zaključe sledeći Sporazum" i onda ide: "Sporazum koji govori da obe strane saglasne da u celosti strogo poštuju prekid oružanih borbi na čitavom području opština Metković i Dubrovnik i da neće preduzimati nikakve oružane napade ni bilo kakva kretanja prema protivničkoj strani, niti delovati na kopno, na moru, sa mora i iz zraka, kako kaže i u tom cilju odgovarajuće komande dati precizna naredjenja najkasnije do 18.00, 7. prosinca". I onda se govori o zajedničkim komisijama za pojedine sektore i niz drugih stvari. Recite mi da li vam je poznat taj sporazum?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Poznat i temeljom tog sporazuma je

uspostavljena vruća, nazovimo je tako, vruća telefonska linija sa protivnom stranom da nesuglasice i provokacije ne bi prerasle u sukob.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li je tačno ovo šta sam ja dobio kao informaciju da je i pored toga sporazuma vaša strana nastavila sa oružanim provokacijama prema JNA?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Mislim da su vam to loše pripremili i da je to, ne samo izmišljotina, već laž.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, je li bilo dejstava šestog?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Bilo je. U 6.45 je počeo napadaj na Srđ.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da su se ti položaji prostirali od Žarkovice preko Bosanke ka brdu Srđ? Je li tako?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Sa jedne strane, a sa druge strane od Zeca preko objekta "Strinčara" do Srđa. Srđ je jedini bio slobodan, još.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da je tada od dejstva vaših snaga ubijeno pet pripadnika JNA, ponovo naglašavam JNA? Na primer, među njima je bio i jedan vojnik koji je po nacionalnosti Mađar.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Nekoliko...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, morate polako da završite ovo ispitivanje. Iskoristili ste više vremena nego što smo vam na početku dodelili, a i da bismo bili fer prema svedoku. Dakle, imate vremena za još dva pitanja. Generale, izvinjavam se što sam vas prekinuo. Možete li da nam, dakle, kažete da li znate da li su ubijena petorica pripadnika JNA?

SVEDOK MARINOVIĆ: Ja znam za tri i oni su iz Podgorice dva, a jedan iz Kumbora, vaterpolista. Ovi iz Podgorice su imali pancirna odijela što je ukazivalo da se radi o specijalnoj postrojbi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mej, meni je žao što nemam vremena da ispitam ovog svedoka. Ali, evo postaviću još samo par pitanja. Generale, vi u svojoj izjavi navodite da je započeo stvarni raspad Jugoslavije u periodu kad ste se vratili u Trebinje 1990. godine, do vaše ostavke u JNA 1991. godine.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ko je započeo proces dezintegracije Jugoslavije, raspada Jugoslavije?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, onaj, osoba koja je... Ona osoba koja je javno ponavljala, javno naglašavala da su srpske zemlje tamo gde su srpski grobovi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Vrlo dobro, gospodine Marinoviću, da li zaista mislite da je ono šta se dogodilo imalo veze sa oružanom secesijom od strane Hrvatske?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu da se složim sa tim da se to nazove oružana secesija. Hrvatska je čak predložila drugu opciju sa kojom se Srbija nije složila, ili bivša Srbija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Nećemo da idemo u politička pitanja, jer neću da vas opterećujem politikom, ali imaću vremena i prilike da o tome raspravljam sa drugim svedocima kad za to dođe vreme. Ali, da li biste mogli da mi objasnite, molim vas, ovo, na strani 8 vaše izjave, gde kažete da je JNA pojačala mere bezbednosti kako bi bila u stanju da se brani od bilo kakve moguće opasnosti i da ste vi lično izdali naredbu u tom smislu, u svojstvu komandanta garnizona u Trebinju, da se preduzmu koraci u cilju pojačanja bezbednosnih mera, kako bi se obezbedili različite strateške tačke i da ste, u skladu sa tim, rasporedili svoje ljude da štite različite vrste vojne opreme na delu teritorije koja je bila u vašoj zoni odgovornosti. Je li to tačno?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, morate ovo da privodite kraju. Možete da postavite još jedno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, onda ću da spojim dva pitanja u jedno. Možete li da malo preciznije kažete datum kad ste izdali tu naredbu, i koja je to opasnost pretila od JNA? Izvinjavam se, koja je to opasnost pretila za JNA? Od koga je ta opasnost dolazila?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu sa sigurnošću reći koji je to bio datum, ali mogu da kažem da je to bilo rano proleće 1991. godine.

SUDIJA MEJ: Da.

SVEDOK MARINOVIĆ: Ja sam naređenja dobijao od moje vrhovne komande, 9. pomorskog vojnog sektora za Boku, u smislu da treba da preduzmem neophodne mere obezbeđivanja kasarni i skladišta, svih skladišta i ostava. Posebno zbog toga što je u Trebinju, to je bilo u Trebinju, u srpnju 1991. godine, da je zaplenjen kamion pun oružja i to je bilo iz Danilovgrada, i da budem još precizniji, iz skladišta Spuž u Crnoj Gori. I taj kamion je trebalo da bude upućen SDS-u Trebinja, tačnije Istočne Hercegovine. Tako da je sve to, velikim djelom, ukazivalo na potrebu da se pojača stepen sigurnosti, tim više što je oružje koje je imala Teritorijalna odbrana Ljubinja, Trebinja i Dubrovnika, bilo u mojim skladištima i bilo je moja odgovornost, došlo je pod moju odgovornost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mogu li, molim vas, da postavim još jedno pitanje?

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste bili upoznati sa činjenicom da su, tačno u to vreme, sve kasarne u Hrvatskoj već bile blokirane i pod opsadom ili napadnute od strane raznih oružanih formacija Republike Hrvatske?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Pa, o tim sam događajima bio informisan iz medija i iz novina.

SUDIJA MEJ: Generale, da li se osećate dovoljno dobro da odgovorite na još par pitanja?

SVEDOK MARINOVIĆ: Da.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Tapušковиću.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala, časni Sude, što ste mi omogućili da postavim nekoliko pitanja ovom svedoku. Gospodine Poljaniću, hteo bih da vas pitam u vezi nečega šta ste rekli u svojoj izjavi datoj istražiteljima. Izjavu ste dali 2, 3, 4, i 6. avgusta i 20. septembra 2000. godine. Siguran sam da ste pročitali izjavu. Da li je imate pred sobom?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Recite sve za šta smatrate da nije valjano uneto u taj zapisnik?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ono činjenicu da nisam Poljanić, već Marinović.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da, oprostite, gospodine Marinoviću, imam ispred sebe zapisnik sa imenom Poljanić, pa sam pročitao. Izvinite. Jeste li pročitali i da li mislite da tu ima nečega šta nije ubeleženo onako kako ste vi kazali?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Pročitao sam i nisam vidio ništa bitnije da odstupa od onoga šta sam ja rekao.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li tačno da ste Jugoslovensku narodnu armiju napustili 17. septembra 1991. godine?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Tačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li tačno da ste u Dubrovnik došli negde posle 20. septembra 1991. godine, ako možete da kažete tačno datum kad ste stigli u Dubrovnik?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: 20., tačno 20. u 13.00 i neku minutu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li tačno da ste odmah nakon toga se sreli gradonačelnikom Perom Poljanićem?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne odmah, ali tu večer.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li tačno da ste zajedno sa njim napravili listu potrepština, "koje smo prosljedili u Zagreb", a među stvarima koje ste tražili bile su: "puške, protuzračni topovi, municija i uniforme"?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Tačno kad sam vidio kako ništa nemaju.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro. Je li tačno da ste sve šta ste vi znali saopštavali i Poljaniću, u toku tih događaja, kad su išli na pregovore?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ono što mu je bilo potrebno da bi mogao pregovarati.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li znao brojno stanje ljudi kojima ste vi zapovedali?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li tačno da je tih dana u Dubrovniku bio Kriste Petar, kao predstavnik vlade?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li je on znao stanje, brojno stanje vojnika?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ne?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li je on, kad je došao, dovezo jedan kamion sa minsko-eksplozivnim napravama?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E, da li su to te...

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne, minama, minama.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Minama.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da, da, minama.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Jesu li to te mine o kojima govorite na strani 25 vašeg iskaza, gde ste rekli: "Ukupno smo imali 250 protivtenkovskih mina. Napravili smo rupe veličine oko 50 puta 50 centimetara na površini ceste i postavili mine od nekih od rupa. Ostale rupe smo iskopali na udaljenosti od oko 100 metara kako bi napravili utisak da je čitav deo ceste bio miniran". Da li je to...

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Upravo to sam i rekao i tako smo napravili.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li to na celom potezu od Crne Gore do Dubrovnika?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Nego?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: To je magistrala iznad grada, od ispod Žarkovice do blizu Mokošice.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li možete Sudu da objasnite, kad ste stigli vi ste rekli da ste imali samo prisutnih na području Dubrovnika, samo 87 pripadnika ZNG, a da ste 1. oktobra već imali 670 ljudi koji su bili pod vašim "zapovjedništvom"? Sad ako možete da objasnite Sudu kako je došlo do toga da je za nekih desetak dana došlo do povećanja...

SUDIJA MEJ: Izgleda da svedok ima neke poteškoće. Izgleda da vas ne prati.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li me čujete, gospodine Marinoviću?

SUDIJA MEJ: Da li nas čujete, gospodine Marinoviću? Iznenada smo izgubili vezu. Zamolićemo sekretara da vidi šta se to dešava. Sedite, gospodine Tapušковиću dok čekamo da se uspostavi veza. Šta mislite, koliko će vam trebati vremena za ovog svedoka?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Ja bih se potrudio, sveukupno, da završim za desetak minuta. Verujte da imam veoma važnih pitanja koja su od interesa da ih vi čujete i da vi to dobro znate. To vas uveravam da su zaista pitanja takva da bi bila od koristi vama.

SUDIJA MEJ: U redu. Sedite.

TUŽILAC NAJS: Dok čekamo na vezu kako bismo uštedeli na vremenu, mogu da obavestim Pretresno veće da su dva dokazna predmeta koja je danas optuženi ponudio, već uvršteni u spis i da postoje u prevodu. Dakle, Pretresno veće sada može da ih pročita, ukoliko želi. U najmanjem, ne treba ponovo da se prevode. Jedan od njih je dokazni predmet Odbrane D-88. To je dokazni predmet koji je danas obeležen brojem 118, inače malo duži dokument od tri strane. U potpisu stoji Vukorep. Dakle, jutros je obeležen brojem 120, a to je, u stvari, dokazni predmet D-86.

SUDIJA MEJ: U redu. Dok čekamo moramo da vidimo šta ćemo da uradimo sa preostalim vremenom danas. Vi ste imali svedoka. Međutim, takođe imamo još neka nerešena pitanja za svedoke po Pravilu 92bis i zaista treba to da rešimo.

TUŽILAC NAJS: Mi smo u potpunosti u vašim rukama. Već smo razgovarali o tome. Taj svedok mora da se vrati sledeće nedelje kako bi završio svedočenje. Mislim da je bolje da prvo rešavamo svedoke po Pravilu 92bis, jer ćemo tako bolje da utrošiti vreme.

SUDIJA MEJ: U redu. Druga mogućnost koju smo spomenuli je sledeće: budući da smo ove nedelje imali kratku radnu sednicu i budući da smo izgubili radno vreme u protekla dve nedelje zbog bolesti optuženog, postoji mogućnost da radimo sledeći ponedeljak, 7. aprila. Ne znam koliko je to praktično, ali nam je sudnica na raspolaganju.

TUŽILAC NAJS: Ja ne mogu da budem tu u ponedeljak. Imam jednu obavezu koju sam davno ugovorio.

SUDIJA MEJ: Mislim da možemo da radimo jedan dan i bez vas.

TUŽILAC NAJS: Da. Takođe za utorak imamo svedoka koji će da svedoči preko video linka, tako da današnji svedok može da nastavi svedočenje u ponedeljak.

SUDIJA MEJ: Da, to bi mu verovatno prčinilo manje poteškoća. Izgleda da ponovo imamo vezu. Izvolite, gospodine Tapušковиću.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Gospodine Marinoviću, moraću da ponovim zadnje pitanje. Da li... Kako će... Možete li Pretresnom veću i ostalim sudijama da objasnite kako je došlo do ovog uvećanja broja ljudi koji su bili pod vašom komandom u tih desetak dana od vašeg dolaska? Kad ste stigli bilo je 87 pripadnika Zbora narodne garde, a 1. oktobra, kad je počeo napad, kako ste kazali, bilo je 670. Na koji način je došlo do uvećanja, tog?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Pod 670 uključujem djelatnu policiju, policiju i dragovoljce i policiju i 87 pripadnika Zbora narodne garde. To mi je bilo na spisku, to mi je bilo na hrani i sa tim sam počeo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Gospodine Marinoviću, vi ste u svojoj izjavi na strani 13, rekli još uvek niste očekivali napad, ali ste predviđali da će do tog napada doći, čak ste rekli: "Osećao sam da će napad biti neizbežan". Je li tako?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I da li je tačno da ste baš zbog toga što ste to predviđali rekli ovo: "Rasporedio sam odbrambene snage na blokirajuće položaje gde sam predviđao da će JNA prići". Je li tako?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: "Kada kažem blokirajući položaj, mislim na elastičnu odbranu kojom bih zaustavljao što je moguće duže, a kada više nije bilo smisla nastaviti i boriti se povući se na sledeće položaje". Je li tako?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li su vaši ljudi koji su bili pod vašom komandom bili raspoređeni od Slanova, na zapadu, do Bana, na oko kilometar od crnogorske granice na dužini od 75 kilometara?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Točno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da je, kako ste kazali, postojala jedna naredba iz Zagreba da ne smete preduzimati nikakve otvorene odbrambene mere, nikakve otvorene odbrambene mere u tom području i da je tu zapovest izdao predsednik Tuđman? Je li tako?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: To nije bila zapovjed, to je bio usmeni naputak poslije povratka iz Igala, negdje oko 25. kolovoza 1991. godine. I u povratku je rekao: "Sve smo dogovorili, neće biti napada na Dubrovnik. Nemojte uzbuđivati ljude. Samo na komunikacijama držite punktove i nemojte ih izazivati."

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li je tačno ovo šta ste izjavili, a glasi ovako kao ste vi kazali: "Poprilično sam se složio sa predlogom da ne bi trebalo izazivati JNA, jer je zadnje što sam želeo bio prizivati napad. No, kako sam osjećao da je napad neizbežan, verovao sam da bi bio nemaran da nisam ništa napravio. U skladu sa time najbliže gde sam postavio ljude prema granici bilo je na 500 metara udaljenosti od granice Crne Gore, gdje su bile trupe Jugoslovenske narodne armije". Je li tako?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Tu sam stavio promatrače.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li je, da li možete da objasnite Sudu šta se dogodilo 25. rujna? Ovde ste kazali: "Otišao sam na područje blizu crnogorske granice pregledati kako teku odbrambene

pripreme. Kad sam primetio otvaranje vatre iz kasarne JNA na Prevlaci bila je usmerena prema selu Žvinje u Crnoj Gori, nisam mogao shvatiti zašto su gađali svoju stranu". Pa ste onda rekli: "Ne mogu verovati drugo nego da je to bila proračuna taktika oficira JNA da bi pokušali motivirati vojnike i njihove paravojne drugove". Da li to znači da su jedinice JNA gađale sopstveno područje, iz Crne Gore u Crnu Goru?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: To su, ne samo da je to moj zaključak temeljen po prosudbi, to su mi potvrdili i opserversi nekoliko meseci poslije toga.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dakle, vi tvrdite da su oni sami sebe gađali. Da li znate da li je bilo žrtava u Crnoj Gori od strane... Ne znate?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ne znam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ali kad ste govorili o onom rasporedu, elastičnom ponašanju u odbrani vi ste tačno naveli. Da li ostajete pri svemu onome šta ste naveli da je urađeno i kako ste rasporedili ljude, pa ste navodili da je na svakih, možda, par kilometara tamo gde je potrebno bilo postavljeno određeno ljudstvo.

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ostajem kod izjave u cjelosti.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je tačno da ste u Četnikućima imali 40 ljudi? Koliko je daleko to od Dubrovnika?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: To je oko 60 kilometara.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Tu ste rekli da je tu JNA pretrpela velike gubitke. Na kakve gubitke mislite? Je li u ljudstvu? I koliko je tu ljudi na strani JNA izgubilo živote, da li znate?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Mislim da je troje smrtno stradalo, a skoro oko 12 teško stradalo ulaskom u minsko polje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I tako ravnomerno ljudi su bili postavljeni na prostoru od 75 kilometara?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Nisu ravnomjerno nego samo na prometnicama i stazama. Između je bio ne zatvoreni među prostor.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I, evo, mislim da ću završiti, rekli ste još na strani 24 ovo, da li je to tačno: "U biti naša strategija je bila

dobitak u vremenu. Znali smo da što dulje ovo traje mi bi postojali jači, a JNA bi bila slabija. Zbog toga smo uvijek željeli postići dogovor o prekidu vatre i to iz dva razloga. Kao prvo, kako sam već spomenuo, imali smo vrlo ograničene zalihe municije, ako bi prekid vatre stupio na snagu ne bi trebali trošiti ove dragocene zalihe". I sledeće: "Također, za vreme prekida vatre smo imali puno bolju šansu prokrijumčariti morskim putem dodatne zalihe i ljudstvo". Da li je to tako bilo kako piše u vašoj izjavi?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: U izjavi je to tačno napisano, a u praksi se to tako i događalo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dakle, vi ste se stalno obavljali sa oružjem i ljudima?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: I to je tačno, ne po želji već po mogućnostima.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li je to bilo u skladu sa jednim govorom gospodina Tuđmana koji je kazao: "Zbog toga smo vodili politiku pregovora, a iza tih pregovora formirali smo oružane jedinice". Je li to bio, je li to bila naredba? Je li to bio stav?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ja nisam imao takvu naredbu nit mi je poznat takav stav. Ja sam dobio zadaću da organiziram obranu grada i napravio sam što su mi moje mogućnosti dopuštale.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: To znači da ste te odluke vi donosili bez naredbi od bilo koga?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Oko obrane grada, da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I samo još jedno pitanje. Je li tačno ovo šta ste naveli na strani 19? "Jedino drugo teško naoružanje korišćeno unutar grada Dubrovnika bila su dva 20 milimetarska protivzračni topovi pričvršćeni na kamionima. S obzirom da su bili pokretni nisu označeni na zemljovodu." Je li to tačno i jesu li oni pomerani sa mesta na mesto?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Da, ali se to ne odnosi na staro jezgro nego na grad, na ovaj drugi veći dio grada. Ne na stari grad nego na ovaj drugi veći dio grada.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Hvala, gospodine Marinoviću. Hvala časne sudije.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Marinoviću, imam još par pitanja za vas koja proizlaze iz pitanja koja su vam sada postavljali. Želim prvo da pogledate jedan od dokaznih predmeta, predmet 116 koji je napisao čovek po imenu Vukorep. Stavićemo to na grafoskop tako da i vi to možete da pogledate. Nemamo prevod ovoga na engleski pa ću ja, nadam se ukratko, sažeti šta piše. Znači, čovek po imenu Vukorep nastoji da se povuče sa svog radnog mesta u 116. brigadi zbog poteškoća. U zaglavlju stoji da je on načelnik štaba Teritorijalne odbrane. Recite nam da li vi dozvoljavate mogućnost da je to autentični dokument koji je poslao Vukorep. Dakle, on u njemu kaže da je to telegram zato jer ima poteškoća u radu. Da li možete to da nam prokomentarišete?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Mogu u tolikoj mjeri, gospodine tužitelju, mogu toliko reći jer Vukorep nikad nije bio načelnik štaba TO. Ja njega i osobno sam znao. Nikad nije bio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidim ovde još jedan kasniji izveštaj za koji imamo engleski prevod u kojem se on žali. Čini se da to još uvek ima veze sa Teritorijalnom obranom. To je bio dokazni predmet 86, odnosno 120, dakle, on se tu žali da je u ZNG stanje prilično haotično. Da li prihvatate mogućnost da čovek po imenu Vukorep šalje izveštaj ove vrste 13. avgusta 1991. godine?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ja ne mogu prihvatiti. To je mimo zdrave pameti i logike, osim ako nije tendenciozno da Vukorepa se obraća...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pročitaću jedan pasus koji vam ranije nisam pročitao. U tom dokumentu stoji sledeće, drugi paragraf: "Rezervna brigada ZNG nema nikakav konceptualni okvir rada u kojem bi mogla da se iskoristi. Nema nikakvih uputstava o tome koliko dugo ljude treba držati u brigadi ili kako će brigada da se finansira". Recite nam da li je prema vašem shvatanju i vašem saznanju u vreme pre vašeg dolaska u Dubrovnik takav opis situacije bio tačan?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: On je neutemeljen i neosnovan. Ne znam ni koja brigada, ni kakvo financiranje, ni kakvi problemi, za ništa ne znam, znam da sam našao, a ja sam došao 20. rujna, 87 ljudi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I još jedna stvar u vezi sa dokumentima. Pokazali su vam dokazni predmet 117. Uspeli smo da pronađemo i engleski prevod.

To je dokument koji dolazi iz Republike Hrvatske. Upućen je Tužilaštvu 8. septembra. Želim da vas pitam o jednom paragrafu iz tog dokumenta. Molim da se verzija na BHS-u stavi na grafoskop i to ovaj deo gde sam držao palac tako da vi generale možete da vidite original na BHS-u. Ja ću vam pročitati jedan pasus. Optuženi je već pročitao deo tog pasusa. Ovo je procena Republike Hrvatske od 8. septembra 2000. godine i tu stoji da "od ukupno 1.203 osobe, 359 su aktivni policajci, 479 rezervnih policajaca i 365 osoba koji su se dobrovoljno priključili na početku agresije i te osobe su učestvovala u obrani dubrovačkog područja u sastavu MUP-a, 1991. godine i 1992. godine. Ti ljudi su učestvovali u obrani od Debelog Brijega do Stona u dužini od 110 kilometara u početku agresije JNA na Republiku Hrvatsku, odnosno dubrovačko područje i Dubrovnik". I tu, znači, od 1. oktobra 1991. godine. Dakle, procene iz ovog dokumenta odnose se na 1991. godinu i na 1992. godinu i na raspon od 110 kilometara. Recite nam da li možete ovo da komentarišete? Da li se ti podaci čine tačnim, netačnim ili vi ne znate?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ne znam da li su podaci tačni, ali sam dužan pojašnjenje. Ovih broj branitelja nije mogao biti 24 sata tjedan, deset ili 20 dana na prvoj crti nego su dolazile iz policijskih uprava Lastova, Korčule, Ploča, Sinja. Bili sedam dana pa otišli. To je sve moja Vlada zbrojila i napisala "sudjelovali u odbrani, sudjelovali u odbrani". Oni jesu sudjelovali, ali nikad odjednom nije bilo. Maksimum je 670.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja sada neću detaljnije da se osvrnem na ovaj dokument, ali sudije mogu da vide da na strani 4 počinje analiza dubrovačkog područja i mi ćemo na to da se vratimo na kraju iznošenja naših dokaza. Postaviću još nekoliko pitanja, ali se više neću pozivati ni na jedan dokument. Vi ste napustili Trebinje 17. septembra koje je udaljeno između 10 i 20 kilometara od Dubrovnika i stigli u Dubrovnik tri dana kasnije. Dok ste bili u Trebinju, u JNA, da li ste imali neke informacije o snagama u Dubrovniku?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Služba bezbjednosti nas je informirala, Služba bezbjednosti iz sektora Boka preko mog časnika za bezbjednost da je u Dubrovniku oko 2.000 plaćenika. To mi je prva informacija koju sam dobio u svezi Dubrovnika i nekog broja ljudi koje ima Dubrovnik.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kad ste stigli u Dubrovnik, da li ste ustanovili da li je to bila istina?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Kad sam stigao tu večer sam imao sastanak, stanje je bilo poražavajuće u tolikoj mjeri da sam rekao: "Gospodo,

ovo ste sad rekli i više nikad, ona druga strana vjeruje da nas ima više i neka ostane u tom uvjerenju, a mi se dajmo napraviti što možemo“.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa, ipak, ta informacija je stigla do Trebinja. Vi ste opisali otvaranje vatre iz Crne Gore. Kakva je bila posledica toga? Šta je to izazvalo?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Mislim da postrojbe, takozvane, Jugoslovenske armije nisu bile educirane da napadnu ni jedan od naroda bivše države i trebalo ih je pripremiti, motivirati i napraviti okvir za to što je sljedilo. Taj okvir je bio i da je u Dubrovniku 2.000 plaćenika, da pljačkaju, pale, siluju, ruše, tuku djecu i žene i ovaj događaj oko Prevlake i Žvinja je samo još dodatni scenarij koji je trebao da pokrene, da pokrene tu masu ljudi koji nisu bili do tad trenirani da bi napadali bilo koji narod bivše države.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Može da se pretpostavi, zašto mnogo nadmoćnije snage JNA nisu na kraju zauzele Dubrovnik, jer ste ih takvim opisali, a to ste i rekli u odgovoru na pitanje optuženog? Možete li sada da objasnite sudijama zašto, ustvari, Dubrovnik nije zauzet?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Branitelji su relativno, relativno brzo izgubili istočni i zapadni dio. Operativni pravci koje je, takozvana, Jugoslavenska armija, sa kojim je išla, bili su izvršeni 15. listopada 1991. godine su stigli već na Žarkovicu. To je uzvisina istočno od Dubrovnika ispred koje se decidirano ljepo i pregledno vidi stari grad i Lapad. Već 15. listopada i zapadni dio na području Slanoga je bio presječen i Mokošice i ostao je samo stari grad. Zašto nije pao? Po mom mišljenju, zbog toga što smo imali snagu koja se suprotstavila sili i to snagu rodoljublja. Mi smo branili obitelj i dom, a ona druga strana je išla da ruši i pljačka i kad je prošla kroz Konavle to je opljačkala i devastirala, kad je prošla primorje opljačkala i devastirala, a sad kad je trebalo i ginuti, za pljačku nisu bili raspoloženi. Oni su pljačkali tamo samo gdje se to moglo bezbolno raditi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Opisali ste da je postojala mogućnost da vojnik sa puškom bude u starom gradu. Pod kakvim okolnostima je taj vojnik mogao da bude sa puškom u starom gradu?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Mi smo, odnosno, ja sam posebno pazio na stari grad iz više razloga. Prvo što je od osamdesetih godina u popisu UNESCO-ove (United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization) baštine, a i što je to dragulj, a sa druge strane i taktički ne

odgovara za uporabu braniteljima. Ovaj se vojnik mogao naći moguće kad se je vraćao sa crte na odmor kući jer nema oružja, ako nije dao sledećem koji je došao bez oružja. Ako je došao sledeći sa oružjem on je svoje oružje nosio kući i sutradan ponovo došao na crtu. Sa oružjem se i spavalo i ručavalo i sa oružjem se živilo u to vrijeme u Dubrovniku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Optuženi vam je putem mape naveo mogućnost da je bilo nekoliko lokacija u starom gradu gde su bili položaji sa oružjem. Vi ste rekli da to nije tačno, da je to čista laž. Da li ste ikad videli neke fotografije ili filmske snimke ili nešto šta je pokazivalo da su postojale takve lokacije u starom gradu gde su bili naoružani ljudi, ili oružje?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam u stari grad ponekad išao da bi vidio kako je smještaj ljudi u skloništima, jer tamo je dio ljudi ostao misleći da će biti zaštićen. Nikad nisam ja vidio, nikad nisam čuo, nikad nisam gledao, nikad mi niko nije rekao niti sam kad imao spoznaju da je ikad iko ušao sa oružjem. A ovo sa minobacačima i topovima to je optuženom neko podmetnuo. Njegov odvjetnički tim mu je ovaj put loše odradio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I dva poslednja pitanja. Sudije možda ne poznaju geografiju i topografiju Dubrovnika. Mi možemo da dostavimo neke slike, ali recite nam, molim vas, iz Dubrovnika, iz starog grada ili iz šireg područja Dubrovnika, da li je moguće da se vide ili napadnu bilo kakve pozicije JNA, ili ne?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Iz starog grada nikako, ni slučajno, a iz Dubrovnika, ovog drugog dijela, postoji teoretska šansa kad bi bila raketa dometa 30 kilometara, može se pogoditi u Trebinje, kad bi bilo od 100 kilometara pogodila bi se i Crna Gora.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A razlog što niste mogli ništa da napadate iz starog grada je to što je brdo iza njega, Srđ, u stvari, vrlo visoko i strmo, zar ne?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Apsolutno, pa teoretski nema uvjeta da se iz starog grada djeluje. Tu je Žarkovica, tu je Srđ, tu je Strinčera. To je 415 metara nadmorske visine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Oni koji su branili Dubrovnik da li bi mogli nešto da postignu tako što bi isprovocirali nekog ili otvorili vatru na nekog posle postizanja primirja u decembru 1991. godine?

SVEDOK MARINOVIĆ – ODGOVOR: Postigli bi svoj i opći pokolj. Nama je primirje značilo infuzija, predah, mogućnost da iskoristimo noć da još nekoliko sanduka streljiva sa kopna dovezemo kroz pomorsku blokadu, da nekoliko pušaka dovezemo, da nekoliko ljudi koji će smijeniti branitelje da predahnu da se odmire tako da ni u jednoj opciji mi nije odgovarala provokacija, a da ne spominjem da nisam imao streljiva ni za odbiti napad, a kamoli da izazivam napad.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ja bih mogao da postavim još puno pitanja, ali iz poštovanja prema stanju ovog svedoka, zaustaviću se ovde. Puno vam hvala, generale.

SUDIJA ROBINSON: Generale, kad ste odgovorili na pitanje tužioca u vezi toga zašto JNA nije zauzela Dubrovnik kad je bila tako nadmoćna, vi ste rekli, između ostalog, da su oni opljačkali jednu ili dve lokacije i rekli ste da su oni jedino želeli da pljačkaju, jer je pljačka bila bezbedna. A zbog čega je za njih bilo bezbedno da pljačkaju u nekim područjima? Jeste li čuli moje pitanje?

SVEDOK MARINOVIĆ: Visosti, čuo sam i shvatio. Kad smo se raširili na 75 kilometara, nas je bilo malo i zato smo relativno brzo izgubili istočni i zapadni dio, a kad smo se skupili ka sredini, sad nas je bio pozamašan broj, sad nas je bilo 540 samo za odbranu grada i naša je snaga rasla. Mi, kad smo vidjeli da oni ne mogu sve što zamisle, naš moral i moral boraca je bio izuzetno visok. Nama se događalo nekoliko položaja, Bosanka, Strinčeva, Komolac da su svi izginuli. Niko nije napustio položaj, svi su ostali, izginuli na položaju. Znali smo šta, ako ga izgubimo šta nas čeka. A oni su naučili da ispred njih topništvo, zrakoplovi i tenkovi naprave tepih, da dođu u naselje, da uzmu tehniku sa aerodroma i interijer iz kuća, potom zapale kuću i odu iz postrojbe. I zato su imali problema sa brojnim stanjem. Sa istoka ih je krenulo 700, na Dubrovnik je došlo 300, 400 je pobjeglo.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

SUDIJA MEJ: Generale, hvala što ste svedočili za ovaj Međunarodni sud. Žao mi je što je bilo poteškoća i što je bilo problema, te nismo mogli da vas saslušamo pre dve nedelje. Takođe mi je žao zbog tehničkih problema koje smo imali danas. Ovim ste završili vaše svedočenje i mi vam se na tome duboko zahvaljujemo. Možete da idete.

SVEDOK MARINOVIĆ: Hvala i vama.

SUDIJA MEJ: Video link je prekinut i trebalo bi prvo da se osvrnemo na dokazne predmete. Imamo jedan veliki dokazni predmet. Da li je on već ranije uveden?

TUŽILAC NAJS: Mislim da je to ista karta koju smo videli ovde na tabli. Ona je bila uvedena kao deo dokaznog predmeta i može tako da ostane ili može da se uvede kao poseban dokazni predmet. Ona se spominje na strani 18 ovog izveštaja.

SUDIJA MEJ: To je karta gde se vide ulice u gradu.

TUŽILAC NAJS: Da, tako je. Mada je verovatno korisno da je imamo. Treba da se prisetimo da je Žarkovica bila netačno označena na toj karti, pa smo onda uneli ispravku.

SUDIJA MEJ: U redu. Dodelićemo dva broja, prvo ovoj većoj karti na kojoj su unete ulice.

sekretar: Veća karta će biti označena kao dokazni predmet Tužilaštva 418, a onda ova karta sa oznakom ulica će biti dokazni predmet Tužilaštva 419.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Juče, ste zbog toga što je isteklo vreme, prekinuli ste pitanja koja sam ja imao da postavim.

SUDIJA MEJ: Ako se to tiče postupka obelodanjivanja mogu da vam kažem da razmatramo to pitanje. Ako imate neko drugo pitanje, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja prvo želim da raspravim ovo pitanje koje sam juče otvorio, a koje se tiče 400.000 strana. Neko od vas, ja mislim da je to bio gospodin Robinson (Robinson), ali nisam siguran, je postavio pitanje koliko ću još da dobijem. Mislim da je to...

SUDIJA MEJ: Ja sam to pokrenuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, vi ste. To je zamena teza, gospodine Mej. Ja nisam postavio pitanje koliko ću još da dobijem, ne, nego koliko je meni potrebno da pročitam ono šta sam već dobio, jer ovde je vrlo jasno...

SUDIJA MEJ: Mi smo vas saslušali vezano za to i sada razmatramo to pitanje. Čuli smo šta ste imali da kažete, gospodine Miloševiću i sada razmatramo to pitanje, ali treba da pređemo na druge stvari. Ne možemo stalno da se vraćamo. Vrat ćemo se na to pitanje kada dobijemo najnoviji izveštaj o broju strana. Drugo šta moramo da raspravimo je sledeće. Nas interesuje koliko će još dokumenata biti obelodanjeno zato što želimo da se pobrinemo da se broj strana tu ograniči i da Tužilaštvo konačno završi sa postupkom obelodanjivanja. A sada da vidimo šta nam je ostalo da rešimo vezano za ove dokazne materijale. Gospodine Miloševiću, ne možemo stalno da se vraćamo na to pitanje. A sada da vidimo šta nam je ostalo vezano za svedoke po Pravilu 92bis. Neću vam dozvoliti da sada ponovo pokrećete to pitanje. Rekao sam da ćemo sada da se osvrnemo na ono šta se tiče svedoka po Pravilu 92bis. U budućnosti ćete da dobijete mogućnost da ponovo kažete šta imate o tome. Gospođo Uerc-Reclaf (Uertz-Retzlaff), prvo da vidimo kako stoje stvari sa izjavama i možda bi bilo najpraktičnije da ih proanaliziramo hronološki i to tri po tri, počevši od izjave C-1052.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da, ovo je svedok koji će da svedoči o Istočnoj Slavoniji, o prva dva masakra u Dalju. Osnovna informacija o ovom događaju potiče od svedoka C-025, C-013, pukovnik Grujića i doktor Strinovića, ali ovaj svedok, čija je ovo izjava je važan zato što on povezuje sve ovo. Objašnjava kako su žrtve stigle u Dalj i mislim da se ovo šta sam sada rekla se odnosi na većinu svedoka. Mi imamo opšti opis onoga šta se desilo, imamo rezultate istraživanja veštaka Grujića i Strinovića, ali takođe su nam potrebni detalji i opisi tačnih okolnosti pod kojima je došlo do ubistva. Većina ovih svedoka govori upravo o tome, o tim okolnostima i zato Tužilaštvo smatra da im je ovaj svedok, gospodin Andal neophodan.

SUDIJA MEJ: U redu, a sada svedok C-1063. To je svedok iz Baćina koji govori o napadima, a koje opisuje, kako ja to ovde vidim, kao srpske napade na Baćin i okolna sela. Govori i o ubistvu svoje tašte. Da li imate nešto da dodate na ovo?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Jedina stvar koju bih ovde dodala je da dva svedoka C-1063 i C-1084. Obojica govore o Dubici i Baćinu, ali o različitim događajima, različitim ubistvima. Prema tome, mislim da su nam potrebna obojica. Jeste da oni govore o ova dva sela, ali o različitim događajima u ova dva sela.

SUDIJA MEJ: Šta je sa svedokom C-1091? Meni ovde stoji da taj svedok svedoči o napadu na Brušku i o ubistvu pripadnika milicije iz Krajine.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da, tako je.

SUDIJA MEJ: Imate li još nešto na to da dodate?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ne.

SUDIJA MEJ: Mislim da ovde imamo još pet svedoka. C-1140?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Tu se radi o osobi koja će svedočiti o Dalju, o ubistvima u Dalju.

SUDIJA MEJ: On ovde takođe govori o naoružavanje milicije.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da, on ovde govori o naoružavanju Srba, spominje Crvene beretke, zatim govori o zatvorenicima u Dalju i o žrtvama ubistava. Takođe govori o vezama koje su postojale između naoružanih grupa i SUP-a u Beogradu.

SUDIJA MEJ: A sada da vidimo svedok C-1152 i C-1153. Svedok C-1152, koliko ja vidim ovde, takođe svedoči o Bruškoj i govori o napadu ljudi koje on opisuje kao martićevce. Da li imate nešto šta biste dodali o ovom svedoku?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ovaj svedok daje više informacija o kontekstu nego prethodni svedoci, jer je očevidac ubistava.

SUDIJA MEJ: Svedok C-1153. Možda biste mogli da mi kažete sledeće; gde se nalazi Lipovača o kojoj svedoči ovaj svedok? Ja sam pokušavao da nađem to na karti, ali nisam uspeo.

TUŽILAC UERC-RECLAF: To je jedno vrlo malo naselje koje se nalazi... Samo trenutak da proverim. Ukoliko pogledate na Saborsko, znate da smo diskutovali o tom mestu i o malim naseljima koje se nalaze istočno od Saborskog, tamo se nalazi Poljanak i Lipovača. To su dva manja naselja.

SUDIJA MEJ: Moraću to da nađem.

TUŽILAC UERC-RECLAF: To je u pravcu prema Plitvicama. Kad idete od Saborskog prema Plitvicama nailazite na ova dva naselja koja su bliže Plitvicama.

SUDIJA MEJ: Jedino šta sam ja mogao da nađem u atlasu je mesto koje je u Bosni.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da, ali je pored Saborskog.

SUDIJA MEJ: Znači, to treba da se razmatra zajedno sa ostalim dokumentima koji se tiču Saborskog?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da. To se spominje u tački 41 optužnice. Ova dva mesta su tamo zajedno navedena... Ova tri mesta.

SUDIJA MEJ: U redu, onda ćemo to da razmatramo zajedno sa ostalim materijalom. Hvala.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Hoću li i ja da govorim o ovim svedocima istim redosledom?

SUDIJA MEJ: Bilo bi lakše ukoliko nam kažete broj svakog svedoka.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Svedok C-1052 je prvi. Ovde se spominje JNA i napad srpskih aviona. Ima puno pitanja koja se tiču Vojne obaveštajne službe i veza za Beogradom. Prema tome, imajući to na umu može da se kaže da se to odnosi na postupke i držanje optužnog, ali ne sa puno aspekata. Zavisí, naravno, kako vi na to gledate i koliko je to direktno povezano sa optuženim.

SUDIJA MEJ: Žalbeno veće je reklo da je to pitanje blizine i to je ono šta je ispred nas.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da. To je i razlog zašto ja nisam bio precizan da li je ili nije direktno povezano. Na Pretresnom veću je da se odredi prema tim dokazima i da kaže da li je verovatnoća dovoljna kada se utvrđuje da li je to direktno povezano sa Beogradom ili ne.

SUDIJA MEJ: Možete li da mi kažete na kojoj se to strani nalazi? Ukoliko ne znate, mi ćemo...

PRIJATELJ SUDA KEJ: Mogao bih da ga pronađem, ako bih imao neku referencu. Sada ne mogu da pronađem. Taj svedok, koji će se baviti pitanjem JNA je onaj koga će i optuženi da ispituje tokom unakrsnog ispitivanja.

SUDIJA MEJ: Da. Idemo na C-1063.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Slučajem Baćin smo se bavili kroz pitanje izjava svedoka po Pravilu 92bis, tačnije kroz izjavu svedoka Josipovića, kojom ste se već bavili i toga ćete se setiti. I bili ste zadovoljno zato što je Babićevo svedočenje, mada se nije eksplicitno odnosilo na Baćin, bilo kumulativne prirode. Mi to nećemo da ponavljamo već samo da podsetimo Pretresno veće kako treba da vodi pretres vezan za Baćin. Ova izjava govori kako su se Srbi naoružavali, kako su oružje dobili od JNA i da su samo i mogli da ga dobiju od JNA. Dakle, i ovde je moguće da se obavi unakrsno ispitivanje.

SUDIJA MEJ: Mislim da je sada na redu C-1084.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Ponovo se radi o slučaju Baćin, koji se temelji na načinu kakav je izgrađen odnos prema izjavi Josipovića. Optuženi može unakrsnom ispitivanju da priđe na kumulativan način jer se i tu govori da helikopteri JNA dopremaju oružje Srbima. U skladu sa prethodnim odlukama Pretresnog veća, dakle, naš stav je da je moguće da se obaviti unakrsno ispitivanje.

SUDIJA MEJ: C-1140.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Časni Sude, da li je sledeći C-1140 ili C-1091?

SUDIJA MEJ: C-1091.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Tabulator 16, C-1091. Ono šta bih istakao za Brušku je sledeće: ukoliko pogledamo transkript Babićevog svedočenja na strani 13.407 ćete videti da se on ne seća borbi. O tome je čuo tek kasnije. Da li u tim uslovima možemo da kažemo da je to zaista kumulativno svedočenje? Meni se čini da je prvobitna izjava preslaba da bi se za ovu izjavu moglo da kaže da je kumulativna, u odnosu na prvu. Zapravo, ukoliko se reč "kumulativno" tumači na sasvim ispravan i odgovarajući način onda je Babić kumulativan za ovog svjedoka, a ne obratno. Znači, Bruška je samo na taj način spomenuta u njegovom svedočenju. Ovaj svjedok, takođe govori o rezervistima JNA, o uniformama JNA i uniformama rezervista.

SUDIJA MEJ: Izgleda da ponovo moramo da promenimo trake. Izvolite. Mislim da je sada na redu C-1140.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Dakle, tabulator 29, C-1140. U izjavi se govori o tome kako su iz Beograda naoružane grupe u Baranji, kako je Radislav Kostić na to područje doveo Crvene beretke i kako je JNA oterala stanovnike Hrvate. Po našem mišljenju to su pitanja koja bi optuženom trebala da daju pravo na unakrsno ispitivanje.

SUDIJA ROBINSON: Koji je glavni faktor koji vas navodi na zaključak da bi tu trebalo da bude unakrsno ispitivanje?

PRIJATELJ SUDA KEJ: Prvo, sam optuženi traži unakrsno ispitivanje. O tim pitanjima je Pretresno veće već raspravljalo i mi smo, takođe, to ranije spomenuli. Smatram da su to ključna pitanja za njegovu odbranu. Ključni faktor koji stoji u osnovi je pitanje korišćenja JNA. Naravno, na njemu je da vrši unakrsno ispitivanje, ali je pitanje da li je JNA ispravno identifikovana i pitanje je koliko je jačinu i resurse imala JNA. O tome govori svedok.

SUDIJA ROBINSON: Praktično govoreći svaki put kad se spominje umešanost JNA, po vašem mišljenju bi trebalo da se dozvoli unakrsno ispitivanje.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak da saslušamo gospodina Keja.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Sledeći svedok je C-1152, tabulator 32. Ovo je opet ista stvar koju sam spomenuo u vezi sa tabulatorom 16, a to je iskaz o Bruškoj koju je dao Babić. On se nije sećao da je tamo bilo borbi. Prema tome, mi smatramo da ova izjava nije kumulativna. Ovde ponovo dolazimo do pitanja o umešanosti JNA. JNA je Srbima delila oružje. Mi smatramo da je za optuženog u ovom predmetu to važno pitanje. Spominju se uniforme JNA, spominje se centar za obuku kapetana Dragana u Bruškoj.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Kej.

PRIJATELJ SUDA KEJ: U redu. Sledeći tabulator je 34, C-1153, Lipovača. Pretresno veće je to već spomenulo. Babićevo svedočenje o tome je bilo vrlo opšte prirode, a ovde se izvode konkretni navodi. Pitamo se da li je poželjno da se od jednog svedoka uzme tako opšti iskaz, a onda da se putem Pravila 92bis uvede konkretni iskaz. Mi smatramo da to nije zadovoljavajuće zbog mnogo aspekata. Na taj način se Pretresnom veću onemogućava da uzme u razmatranje izvorni iskaz i izvorno svedočenje. I, da ponovim još jednom, tu je i pitanje JNA. Prema tome, kad je reč o ovom svedoku mi smatramo da to ne bi trebalo biti svedočenje po Pravilu 92bis nego da on treba da svedoči uživo, sa unakrsnim ispitivanjem.

SUDIJA MEJ: Možda bi bilo praktično, kad ste već to spomenuli, iako je već prilično kasno, da spomenemo još jednog svedoka. To je C-1203. On, takođe, govori o Lipovači. Mislim da ćete da kažete da i u vezi sa njim proi-
zlaže ista pitanja.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, dozvolite mi da kažem nešto o tom svedoku. Mi smo tog svedoka povukli, jer on samo ponavlja ono šta govori prethodni svedok.

SUDIJA MEJ: Znači C-1203?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da. Mi povlačimo svedoka C-1203.

SUDIJA MEJ: Hvala vam.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Sledeći je C-1168.

SUDIJA MEJ: Ali mislim da nismo još dotle došli. Došli smo do C-1153. Uostalom, približava se kraj radnog vremena i mislim da moramo za danas da završimo. Moramo još da saslušamo i optuženog.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, još samo jedna stvar. Na popisu koji imam vi ste želeli da govorite i o C-1231, mada mislim da smo se time bavili.

SUDIJA MEJ: Već sam ga uvrstio. Dakle, preostaje još C-1154, C-1168, C-1187, C-1230, C-1232 i C-1234. Njima ćemo da se pozabavimo nekog drugog dana. Gospodine Miloševiću, da li želite nešto da kažete o ovih sedam svedoka o kojima sada raspravljamo? Mi znamo vaš generalni stav da želite sve unakrsno da ih ispitajte. Imate li još nešto da dodate?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Imam da dodam, gospodine Mej. Uvek dobijem reč kad ima jedan minut ili dva i nemam priliku da kažem ono šta želim da kažem. Naime, evo, reći ću vam. Ne samo generalno, nego i generalno i kategorično se suprotstavljam upotrebi pisanih izjava koje vi kvalifikujete po tom vašem paragrafu 92bis iz sasvim konkretnog razloga, jer takve pisane izjave bez živog glavnog ispitivanja uvećavaju stepen mogućnosti saopštavanja neistina. A da bi vam to dokazao reći ću vam da sam sam za sebe notirao nekoliko desetina primera svedoka koji su ovde, da tako kažem, navodnih svedoka koji su ovde svedočili koji su porekli ono što su rekli. Evo, ja sam, na primer, zabeležio za sebe do sad 38, ali nisam ih sve još pregledao. Zaključio sam tu do onoga Mustafe Čandića. Evo, pogledajte, neću vam uzeti mnogo vremena, samo gledajući transkripte. Evo, uzeću poslednju dvojicu, da ne počinjem od početka, da vas ne mučim sa 38 primera. Na primer, Slobodan Lazarević, 110. dan suđenja, 59. strana transkripta. Kaže, pošto mu ja citiram, pa ono šta je rekao, pa je govorio uživo, kaže: "Nikada nisam spomenuo da je Topusko bilo predmet miniranja". Pa onda opet pošto ja izvodim ono šta je on rekao i njega citiram iz transkripta, on kaže: "Kako je Topusko došlo ovde ja stvarno ne znam, jer ja to nisam izjavio" i tako dalje. Onda, isti taj svedok. Tapušковиć ga pita, gospodin Tapušковиć mu citira njega samog da je rekao: "Ja sam lično izmislio priču o civilima koji su masakrirani od strane Muslimana Petog korpusa u Topuskom, šta je preneo CNN (CNN). Je li tačno da ste to rekli"? On kaže: "Ne, lepo sam rekao da se ovaj deo zapisnika na engleskom delu zameni, da se jeste dogodilo ono šta sam ja javio, jaki napadi hrvatske avi-

jacije" i tako dalje. Tapušević: "Zašto taj pasus nije izbačen iz vašeg iskaza, on stoji i danas ovdje". Svedok: "To mi nije poznato zbog čega, jer ja sam to zahtevao. A jeste li vi to izjavili, ne", i tako dalje. Pogledajte Mustafu Čandića. Po završetku rata njegov citat: "Slovenija se povukla do linije koju je Milošević odredio kao granicu Velike Srbije". Kad ga ja ispitujem u vezi sa tim, on kaže: "Ja ne verujem da sam tako nešto rekao. Mogao sam napraviti lapsus, ako sam i napravio lapsus, evo ja sad kažem nisam rekao da je Milošević odredio kao granicu Velike Srbije, nemam taj transkript" i tako dalje. Onda ga pitam: "Jeste li bili zaduženi za Krajinu", on kaže "Nisam". Onda ga ja opet citiram šta je rekao, kaže: "Bio zadužen i za Krajinu jer kaže severoistočnu Bosnu, Kosovo i za Krajinu. Kažete niste". Kaže: "Ja ponavljam, ja ne znam ko je ovo pisao. Znači, nikada nisam rekao da sam bio zadužen za Krajinu". I tako dalje. Imam, znači, ovdje pred sobom 37 svedoka koji poriču razne stvari koje su rekli. Vaš 92bis ne služi kako kaže ova druga strana zbog ekonomičnosti postupka nego zbog lakšeg kamufliranja lažnog svedočenja, a ovdje su vam svi svedoci lažni, od prvog do poslednjeg. Za ovih 37 imam za sada. Ja nemam vremena ni da pogledam sve to, nemam vremena da pročitam ni ono šta ste mi dali da pročitam, jer ste mi uskratili pravo čak i da pročitam ono šta mi vi dajete, a ovdje govorite o tome da imate nekakve namere da vodite nekakav fer postupak. Prema tome, ja se kategorično i argumentovano, nadam se, protivim uvođenju uopšte i korišćenju Pravila 92bis, jer je to jedno obično ruglo i ništa drugo i služi za maskiranje lažnog svedočenja, za bolje maskiranje lažnog svedočenja nego kada se lažno svedoči uživo. I imam još jedno pitanje potpuno druge vrste. Molim vas, dobio sam...

SUDIJA MEJ: Čekajte, sada se bavimo samo svedocima po Pravilu 92bis.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Radi se o materijalu koji mi je dostavljen posle 6. januara 2003. godine, a odnosi se na kosovski slučaj koji je završen, kao što znate, mnogo pre toga datuma. Ali to ću pokrenuti kad mi date opet šansu da imam dva minuta za svoja pitanja.

SUDIJA MEJ: Da, time ćemo još da se pozabavimo. Gospođo Uerc-Reclaf, da li vi želite nešto da dodate? Vaše smo argumente već čuli.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ne želim ništa da dodam.

SUDIJA MEJ: U redu. Hvala vam. Dakle, ponovo ćemo zasedati u ponedjeljak sa početkom u 9.30. Ne, izvinjavam se, u 9.00. Znači, ponedjeljak ujutru u 9.00. Nadam se da to neće izazvati nikakve probleme.

TUŽILAC NAJS: Ne, neće biti problema. Svakako ćemo imati jednog svedoka, ali se nadam da ćemo dalja razmatranja dokumenata i administrativnih pitanja odložiti za utorak kako bih mogao da iznesem još neke dodatne informacije o tome.

SUDIJA MEJ: Da, naravno. Sada završavamo sednicu.

Fond za humanitarno pravo